

Mit ígérték és mit nem tartottak be közlekedési kooperatívaink?

Felemelték az árakat, de nem javították meg a közlekedést, ahogy ígérték

Tel-Aviv (Az Új Kelet tudósítójától). 1953. április 14-én, 13-as iktató szám alatt, új szövetkezést jeleztek be Izraelben, amelynek neve: „Esed — személyi szállító kooperatíva (közjót szolgáló intézmény)”. Mindezt néhány sorban leírva igen egyszerűen hangzik, de másképp fest a dolog, ha eláruljuk, hogy nem kevesebb, mint 1800 órai tárgyalás húzódik meg a szürke esemény mögött. 1800 drága munkaóra nem csekélység, különösen olyan emberek részéről, mint M. Námir, a Hisztdarut főtitkára, Z. On, a Hisztdarut gazdasági vállalatok főtitkára és B. Lin, a Hisztdarut vezetőségének tagja. Ez a három vezető munkája eredményezte azt, hogy az Egged, Sächár és Drom Jehuda egyesült és hogy zárójelben odakerült a cég neve mellé a büszke cím: „közjót szolgáló intézmény...”

Mennyiben szolgálják a közjót?

Nem titok, hogy a Hisztdarut, az egyesítésen kívül nem sok eredményt ért el az Esednél a „közjót szolgáló” illetően. A nagyközönség — joggal — azt remélte, hogy most... Szafir személyében olyan politikai kerület a közlekedésügyi minisztérium élére, aki nem fog „kezdős kézzel” bánni az autóbussztárságokkal.

Az első összejövetel a minisztérium és az Esed, valamint a telavivi Dan között három hónappal ezelőtt zajlott le az autóbussz viteldíjak emelése körül. A társaságok először 50 százalékos viteldíjemelést követeltek. A minisztérium kalkulációkat kért. Az Esed beszereltatta a kért adatokat, a minisztérium szakértői megvizsgálták azokat. Havi 300 font egy sofőrnek sok, mondotta a minisztérium. Mi a Hisztdarut véleménye? 1953. március 10-én érkezett a Hisztdarut címére a kényes átirat, amelyben Ch. Paziéli közlekedésügyi államtitkár felteszi a kérdést, „sziveskedjenek velünk közölni, hogy melyik munkaközpontban fizetnek ilyen magas munkabéreket, mely szakmákban és intézményekben fizetnek tizenharmadik havi fizetést, különös tekintettel az országban uralkodó gazdasági körülményekre?”

Az után mégis meggyeztek. A minisztérium hozzájárult a viteldíjaknak 15-18 százalékkal való felemeléséhez, de kikötötte, hogy havonta bizonyos összeg letétbe helyezendő új kocsik beszerzésére. Az Esed különféle bizottságai, amelyeknek munkája érinti a közönség érdekeit, a minisztérium beküldi a maga képviselőit. A hosszú távú vonalakon megszűnik az állvautazás, kedvezményes bérleti jegyeket bocsátanak ki, nap- és esővédő bódékat építenek az állomásokon, menetrendet bocsátanak ki. A városi közlekedésben azt ígérték, hogy

különböző vonalakat egyesítenek, kedvezményes jegyeket bocsátanak ki, racionálisan elosztják a kocsikat a különböző vonalak között, hogy a reggeli és késő délutáni órákban, amikor az utazás a legsürgősebb a közönség számára, nehogy hosszú „tor”-ok keletkezzenek. Mindezt megígérték...

Mit tartottak be?

Alig valamit. Továbbra is állva utazunk a hosszú vonalakon, hozzá sem kezdtek napvédő állomások építéséhez, kedvezményes bérleti jegyeket gyertyával kell keresni, nem egyesítették a vonalakat, a kocsikat továbbra is a kassza szempontjai szerint osztják el és nem a közlekedés szükségletei szerint, de egyet betartottak, felemelték az árakat... Joggal remélhette a közönség, hogy ha a minisztérium „megállapodik” a 18 százalékos áremelésben, akkor az 18 százalék és nem 17, vagy nem 19 százalék lesz. Egyes vonalakon azonban az áremelés meghaladja a 25 százalékot is és a Dan egyik napról a másikra, a szombati utazások esetében elkezdte az éjszakai tarifát számítani, anélkül, hogy a megegyezésben erre még csak utalás is történt volna. Viszont az Esed megkezdte az első összegek befizetését a tartalékalapra és a minisztérium kinevezte képviselőit a forgalmi, kalkulációs és egyéb bizottságokhoz.

Mi lesz a vagyonnal?

Az új „közjót szolgáló” vállalat bejegyzésével a Hisztdarut még április 22-én felszolgált az Esed-et alkotó három társaságot, az Eggedet, Drom Jehudát és Sächárt, hogy a nevükön szereplő ingatlan vagyont, házakat, telkeket, stb., irassák át az új vállalat nevére, az „Esedre”. Több mint egy éve működik egy bizottság, amelynek feladata felbecsülni ezt a vagyont, de ezidén nem sikerült a társaságokat vagyonuk „beval-

Disznó az elkezdőocsiban

Genichovskij képviselő, a Hápoel Hámizrachi tagja, tegnap interpellációt nyújtott be Szafir közlekedésügyi miniszterhez, amelyben kifogásolja, hogy a Tel-Aviv-haifai vonalon közlekedő vonat étkezőkocsijában sertéshúst árúsítanak. A képviselő ezenkívül Dinur közoktatásügyi miniszterhez is fordult, akinek tudomására hozta, hogy a néhány átmeneti táborban lévő munkásáramlathoz tartozó iskola igazgatója a missziós társaságtól fogadott el számos olyan bibliát, amelyben az Új testamentum is benne van. Ezáltal, nézete szerint, az iskola falai közé bevitték a missziós mélyt. Mindkét kérdésben kérte a miniszterek beavatkozását.

A virág ünnepén, május 18-19-20-án mindenki a CARMEL HAIFA, Piccadilly- Karmel-hegy szórakozik. A Karmel 31 különböző virágával feldíszített termék. Színes, ünnepi műsor. ENEK DUÓ — GERSONI AKROBATA-PÁR — EMIRSZ. A ház ajándéka: virág minden vendégnek!!! Kiváló táncosoknak — virágcsokor!

Választanak az izraeli tengerészek

A sok vihart látott tengerész-szakszervezetben jelenleg tartják meg a választási választásokat és ezzel kapcsolatosan megélénkült a politikai tevékenység a munkáspártok között. A hírhedt tengerész-sztrájk után, amely 1952 januárjában 40 napon keresztül lázban tartotta az országot, a Hisztdarut az akkori vezetőséget feloszlatta és ideiglenes vezetőséget nevezett ki a szakszervezet élére. Minden tengerész, aki a kereskedelmi flotta valamelyik egységén szolgálatot teljesít, választójoggal rendelkezik. A választásokon részt vesz a Mápaj, Mápam, valamint a kommunista és Sznéh közös listája. Nimrod Esel, aki annakidején a tengerész-sztrájk élén állott, most Sznéh pártjának vezetőségi tagja lett és ő áll a kommunista lista élén. A választásokon indul egy pártönkívüli lista, amely szakmal érdekképviseleti alapon pályázik a szavazatokra.

„Öltözködj illedelmesen, Izrael leánya!”

Letartóztatták a jeruzsálemi kék-harisnyákat

A jeruzsálemi Meá Seárim negyedben fiatalokból álló csoport plakátokat ragasztott és rópcédulákat terjesztett, amely támadta azokat a nőket, akik szerénytlenül és feltűnően öltözködnek. A rendőrség letartóztatta a fiatalembereket és 20 font óvadék ellenében engedte őket szabadon. A Meá Seárimban bizottság alakult „a szerény öltözködés megőrzésére”. A rópratból kiderül a társaság célja is. „Izrael leánya!” — hangzik a róprat —

Tilos illetlen ruhákban járni! Nem fogjuk eltűrni, hogy utcáinkon és városnegyedekben kicsapongó nők illedelmessé járjanak! Egy másik rópcédula kiköztolja a nőket a szerény öltözködés szabályaira: „Hosszú ruha, hosszú ujjakkal, amelyek eltakarják az egész kart; zárt nyak és nem testszínű harisnya”. A rópcédulákat és a plakátokat elköbölték, mert azokat engedély nélkül terjesztették.

Gottwald nem válaszolt Oren feleségének levelére...

Barátai hisznek Oren kiszabadulásában

Tel-Aviv (Az Új Kelet tudósítójától). — Izrael prágai követségével párhuzamosan az országban is élénk tevékenység folyik a másfél éve letartóztatásban levő M. Oren kiszabadítása érdekében. Az akció a moszkvai orvosok szabadlábra helyezésére nyomán vette kezdetét. Az orvosok rehabilitálása napján, április 4-én, Tel-Avivban, egyik követség által rendezett fogadáson magasrangú külügyminisztériumi tisztviselő és az egyik népi demokrata állam megbízottja között szóba került az Oren-ügy. A megbízott kijelentette, hogy „Oren szabadlábra helyezése soha nem volt olyan közel, mint ma...”

barátja is felkereste a kelet-európai diplomatát, aki újból azt a bizakodó kijelentést tette, hogy egy hónapon belül konkrét eredmény várható az Oren-ügyben. Azt a hírt, hogy Oren felesége most Csehszlovákia elnökéhez fordult volna amnesztiáért, cáfolják a rámutatnak arra, hogy Oren felesége ezt a lépést már régebben, még Gottwald idejében megtette, de levelére választ nem kapott. Ezzel szemben biztató hírek érkeztek az utóbbi napokban Olaszországból is az ottani Nenni-féle szocialista párt vezetőségének köréből, akik a „Béke Világának” Oren sorsa iránt. Mint ismeretes, Oren a mai napig tagja ennek a testületnek.

A Mápaj a nem-kommunista internacionáléhoz való csatlakozás mellett

Stockholmban ül össze a „szabad szakszervezetek” kongresszusa

Tel-Aviv (Az Új Kelet tudósítójától). — A Mápaj központi vezetősége, Bar-katt és Námir javaslatára, határozatot fogadott el a Hisztdarutnak a szabad szakszervezetek világszövetségébe való csatlakozásáról. A szakszervezeti internacionálé július 5-én Stockholmban konferenciát tart, amelyre a Hisztdarut is meghívót kapott. Addig a Hisztdarutnak is jóvá kell hagynia a határozatot, hogy képviselői megjelenhessenek Stockholmban.

szervezeti szövetséghez sem. A Mápaj központi vezetőségének határozata most a Hisztdarut ügyvezetősége elé kerül, majd onnan a központi vezetőséghez. Előreláthatólag ebben az ügyben szenvedélyes vitára kerül majd sor a Mápaj és a Mápam képviselői között.

Mint ismeretes, a Hisztdarut két évvel ezelőtt kilépett a kommunista befolyás alatt álló szakszervezeti internacionáléból, de nem csatlakozott a nyugati szak-

Marosvásárhely és Környékéről származók. ÁZKÁRA. Összejövetelt rendeznek hozzájárulások 9-ik évfordulóján. — Az ázkára időpontja esztendőben, május 21-én, d. u. 6.30 órakor Tel-Avivban, Bet Chaucot, King George 33. sz. alatt. — Ertesztések ismerősöketek, hogy mindnyájan ott legyenek. Az előkészítő bizottság.

Üzletem megnyitása alkalmából kellemes ünnepet kívánok. SPIEGEL fűzőszalon és gyermekruhakülönlegességek. RAMAT-GAN, Bialik-utca 11.

A zászló és a himnusz

(Elsőoldali cikk folytatása)

vagy különféle ünnepe. Mi sem természetesebb és magától értetődő, mint hogy az állami iskolák egyetlen himnusza a nemzeti himnusz, egyetlen zászlaja a nemzeti lobogó legyen és ünnepei se legyenek mások, mint a nemzeti, az állami. Ezt diktálja a nemzeti norma minden államban, kivéve azokat, ahol az egész állam számára írja elő a törvény a két zászlót, a két himnuszt, vagy május elsejét, mint állami ünnepet.

Izrael azonban nem szocialista állam. Lehet, hogy az lesz. S akkor a szocialista jelképek is állami jelképek lesznek a nemzetiek mellett törvény útján. De mi nem vagyunk szocialista állam — állami intézményeinknek nem lehet más hivatalos jelképük, mint a nemzeti jelkép.

Ezek a szempontok teszik indokolttá és időszerűvé azt a követelést, hogy az új közoktatási törvény biztosítsa a nemzeti zászló, himnusz és ünnepek kizárólagosságát az állami iskolákban. Az is indokolt nemzeti, sőt társadalmi szempontból is, hogy az állami iskola egyforma háza legyen az ország egész tanulólídjóságának, az a hely, ahol nincs különbség szegény és gazdag, munkás és polgári szülők gyermekei között...

ebben a kényes kérdésben, mely a serdülő fiatalság lelki és iskolai nevelését érinti. A társadalmi és nemzeti erkölcsé kell, hogy legyen a döntő szó ebben a vitában. Begyökerezett és megszentelt nevelési tradíciókat nem lehet egycsapásra gyökerestől megszüntetni. Új tradíciókat sem lehet máról holnapra elültetni egy nép, vagy nemzetek életében. Ilyen dolgokban mindig szükség van bizonyos átmenetre és átmeneti megoldásokra. Erőszakos átmenet ártalmas lehet az ügyre, amit szolgálni akarnak, különösen, ha politikai nyomás (koalíciós válság) diktálja az átmenetet. Nemzeti előmenetelünk az állami normalizálódás felé csak organikus lehet. Ez a reális szempont kell, hogy szemünk minden más szempont fölé a közoktatási törvény himnusz- és zászlóvitájában.

Én nem is tudom hogy van ez

de ebben a mai klácionista világban már csak a mozi marad a ninestelennek. Eppen ezért örültem annyira, amikor egy droguista ismerősemtől ingyenjegyvet kaptam az „Esed” torkja” című nagyszerű bűnügyi filmhez, mely film három évig futott egyfolytában a brodovóján, anélkül, hogy valaki is utólré volna, mert tizenhat gyilkosság van a filmben és ebből kettő fojtogatásos és egy pszichopát. Ezek után tessék elképzelni a nagyságos asszonynak, milyen érzés volt számomra, amikor megpillantottam a film képeit a mozi előtt és pillanatokon belül világossá vált előttem, hogy már láttam öt tizenkilenc évvel ezelőt a Turan mozgóban a Nagymező-utcában, csak akkor az volt a címe, hogy „Dalol az öserdő”.

Szerencsére nem vesztettem el lélekjelenléteimet, láttam, hogy jó néhány zsidó még ott áll a pénzért előtt, ezért habozás nélkül hozzájuk léptem: — Voina egy jegyem eladó — mondtam — talán önök közül valaki... hajlandó volna... help... Itt néhány percre elvesztetem a eszméletemet a rendkívül erejű csapástól, melyet a sorbanállók rohama mért rám. Szentanuk mesélik, hogy oroszláknént küzdöttem, amíg a tuloró nem győzelmeskedett felettem. Amikor magamhoz tértem, a hátamon feküdtem miközben néhány érdeklődő ült a hasamon és kutatótá zsebeimben.

— Kilencet középen! — kiabálta rajtam egy idősebb úr — Mennyibe kerül magánál... — Csak egyről volna szó — Ne tartson semmitől! — húzott félre a lábammal fogva egy másik reflektáns — Nekem három kellene, de nem messze a vászontól Pénz nem számít! A tömegek özönleni kezdtek felém a város minden részéből, mert úgy látszik híre ment, hogy van még jegyem a második előadásra. A forgalom teljesen leállt a környéken.

— Mire vár? — noszogartott a reflektáns — Azt hiszi, kérem, hogy az árakat az égig lehet srofolni? Ide gyorsan, tizez a karzatra... — Csak egy van... — Micsoda?! — jött ki a tömeg a békétüresből — Még meg sem kezdődött az előadás és ez már tuladott a szennyes portekáján! Nem ártana kicsit tisztességre tanítani az ilyeneket! Menjen dolgozni! Kiabálni kezdem, hogy „rendő, rendő”, mire jött egy közeg és letartóztatásba helyezett. Három évet kaptam. Azt beszélik, hogy hosszú idő óta én vagyok az első jegyző, aki a hatóságok kezére jutott.

Írta: Züszman Alfréd

Érdekes a mai ünnepre kiszabott szentirás olvasmány. Nem a hetek ünnepeivel van kapcsolatban, hanem a tóraadás jelentőségével foglalkozik, az első ünnepünk az, mintha az ünneppel semmiféle vonatkozásban nem volna. Rutról van benne szó és Noémiről.

A bibliakutatók bájos idillnek mondják, a novella ösének. Mi egyebet látunk benne és egyik legkedvesebb olvasmányaink közé tartozik, amelyet évről-évre minden olvasgatunk és sohase tudjuk megenni.

Három nagyszerű alak magasodik ki belőle, akik évezredek után is mintaképpül szolgálhatnak számunkra. Noémi, Boáz és az idegen Rut, akinek ajkáról olyan szeretet ömlik felénk, amelyhez hasonló született zsidó nő ajkáról is csak ritkán hallani.

Sok más érdekes ősi szokás forma is maradt meg ebben a néhány oldalas könyvből. De van itt egyéb is, amiből mi, maiak sok tanulságot merithetünk.

Tu „donképben nem is Rutról a főalakról szeretnék elmélkedni, hanem a két mellékszereplőről, Noémiről és Elimelechről, különösen az utóbbiról, akinek pedig csak egészen jelentéktelen statisztai szerep jutott. De csodálatosképpen a régi irásmagyarázókat is különösen ebben az a kettő foglalkoztatja.

Nézünk csak az első mondatot: „Történt azon napokban, midőn a bírák bíráskodtak, élénbség volt az országban, ment hát egy férfi, a Jehuda belüli Bét-Lechemből, hogy lakják Moáb mezőségén, ő és felesége és két fia.”

Egyetlen szürke mondat és mennyi belőle a tanulság! Ehínség volt hát, nem cenna, rendez manákkal, bőseges feketepiacca, hanem élénbség és akkor egy férfi hogy a családját az éhenhalástól megmentse, elhagyta szülővárosát és elment Moáb mezőségére.

Két érdekes íge ebben a mondatban, amely szintén csak figyelmet érdemel. „Vájélech”, ment. Nem kívándorlásról van tehát szó, hanem elköltözésről, „lágur”, hogy tartózkodjék, ideiglenesen lakjék, amíg a helyzet odahaza jobbrafordul, amíg a szárazság vagy más elemi csapás elmúlik. Nem külföldre mentek vissza, Magyarországra, Kanadába, Venezuelába, hanem a szomszédos országba, Moáb mezőségére, hogy amint az éhínség megszűnik, könnyű szerrel visszamehessenek.

Ez nem szószálhasogatás, a mondatokat a hatodik vers is megerősíti: „Erre felkerekedett ő (Noémi) meg menyéi és visszatért Moáb mezőségéről, mert azt hallotta, hogy gondolt az Örökkévaló az ő népére, adván neki kenyeret. S elment a helyről, ahol volt.”

királyi családba házasodott, Eglon, Moáb királyának lányát vette feleségül. Persze ennek a kétes nagy rangnak a hangoztatása is csak azt a célt szolgálja itt, hogy az emigrálás szörnyű bűnét minél jobban kidomborítsák.

De erre céloz a régieknek minden egyes betűje, sora, Zsarnoknak is megteszi, aki a saját asszonyát is elnyomta.

„S meghalt Elimelech, Noémi férje.” Minek ezt itt újra kihangsúlyozni, hogy a Noémi férje volt, tudjuk mi már ezt az előbbi mondatból is? — vetik fel a kérdést. De szándékosság van ebben, az Irás ki akarja hangsúlyozni, hogy az uralom uralkodott rajta, zsarnokoskodott fölötté, ő pedig, Noémi, szegény, türe (Izrael országának elhagyása is bizonyára az Elimelech akaratára volt, Noémi ellenzete), azért suttotta csak őt az Isten keze és nem Noémi is.

Igen, Elimelech, az gonosz, zsarnok ember volt, otthagya a hazáját, a szülő földjét, Noémi, a felesége, az bezeg más, az szent, Persze, könnyű kitalálni, miért, mert ahogy tehetette, visszatért Moábból Juda országába.

„S elment a helyről, ahol volt és két menyé vele és mentek az úton, hogy visszatérjenek Jehuda országába.”

„S elment a helyről.” Mire való ez a szószaporítás, hiszen az előbbi mondat már tudomásunkra hozta, hogy elment! — boncolgatják tovább. Oka van ennek, szándékosság. Az Irás ezzel az ismétléssel a veszteség nagyságát akarja kihangsúlyozni, hogy a jámbor ember elmenetele nyomot hagy a helységben, ahonnan eltávozott, vele együtt eltávozik a fény, el a pompája, a dísz, a dicsősége az illető helynek. Így volt Jákobbal is, amint Beér Sévát elhagyta. Tehát Noémi és Jákob jámborságban, dicsőségben egy szinten! Miért?! Hogyan?! Honnan ezek a nagy érdemek? Lehet-e másért, mint azért, mert az idegenből visszatért a szülőföldjére.

De találhatunk egyéb közős vonást is. Ez is, az is igénybevezt örökdiákokra vonatkozóan úgy szót, hogy: „Wer inskribiert und nicht krepirt, der promoviert.”

Némi kis változással elmondhatjuk ugyanezt az örök „új oléinkról”. Aki egyszer keresztülesik az alíja visztonagságán és el nem annyira jár, mint inkább „trempe”, hol a szemetes autó tetején, noi a tejeskocsin. Sőt, az sem ritka eset, hogy a vén témáni pajtása felületi gebe szamarának hátra, — pontosabban — a „pötülésre”, vagyis a számáránt — hm — gömbölyödött végére. — Mondom hát, a Micha fiú aki a ramat-gani II-ik elemibe szamaragol, kegyetlenül belekoppott az ünnepi tábla.

Aki — mint jomagam — valamely középeurópai iskolában róta le gyermekkorai küzdelmeit, annak nem igen kell magyaráznom, hogy mit jelent az a két egymásmellé leirt szó, hogy: „Magaviseletből: kielégítő.”

Ennél szörnyűbb csapás nem is létezett. — Amikor kimerült a mester ajkán a fenytések egész sorozata —

A mai ünnepen szívelejünk meg Rut szavait: „...ahová te mégy, megyek én s ahol meghálsz, hálok meg én, nepeped az én népem, Istened az én Istenem, ahol meghálsz te, halok meg én és ott akarok eltemetve lenni...”

Háromezernégyszáz esztendővel ezelőtt történt, az évek a harmadik hónapjában, ahogy a rabtság láncát és a szolgaság jármát már lerázta a nép. A felszabadulás győzelmi dalának végső akkordjait is elnyelte már a sivatagi vándorlás homokja és a himnusz lelkes dala elégikus siránkozásává torzult a nép száján. A pusztai vándorút nélkülözése még eszükbe juttatja a szolgaház husosfajakát. Az égből hullott manna, a sziklából fakasztott víz alig esen desíti porlekedésüket, a szolga-kényelem visszavágyó kísértéseit.

De a kötkedés, a zugolódás folytonos morajlását váratlanul felváltja az összetartozásuk s önvédelmük ér zete. A sivatag sivárságán túl felragyog előttük a non-foglalás, az isteni ígérlet tejjel-mézzel folyó földjének képe. A válogatott vitézek már hadvezérik vezetésével kardéire hányják a gyűlölet első orvtámadóit. A csattanásban megérzik már a szellem küzdő erejét, az örökkévalóság harcát, zászláján az igazság hitét és fegyverében az eszmei hűségeit.

És a nép ekkor eszményit, fegyelmet és törvényt akart. Vezérik a nép legjobbjait főemberekké szemelte ki. Nemzedékek örökké példamutatására, a hithű, az önzetlen, a megvesztegethetetlen derék férfiakból tisztelt választott. Biráskodásra, békesség terjesztésére és tanításra tizedeseket, ötvéneseket, századosokat meg ezredeseket.

Igy érkeztek el Színáj sivatagába, ahol tábort ütöttek szemközti a hegyekkel.

Ekkor történt, hogy a hegy csúcsának fellegeiből megszólalt a Hang. Az isteni Hang, amely hívta Mózeset a nagy meghirdetésre, a nagy üzenet közvetítésére, Izrael népéhez. Üzenet a nép világtörténelmi utjának elindítására, küldetésének megjelölésére és hivatásának meghatározására. A fenséges üzenet hangja elsőnek az asszonyokhoz szólt. A

gyermeket nevelő zsidó anyákhoz, akik az ifjú nemzedék lelkületébe a hit a nemes érzések plántálására hivatottak. A hagyomány költésze regéli, hogy az Ur előre biztosított kért Izráeltől a szövetség hűségét betartására. Erre felajánlották kezességként először az ösátját, de az Ur egyiket sem fogadta el. Végül a gyermekeket ajánlották fel, ezeket megfelelő kezeseknek tartotta és elfogadta. Mert az ifjuság a nép legdrágább kincse, reménye és jövőjének záloga.

Mint egy égi költemény gyöngyszavai hangzott a hirdetés: „Sas-szárnyakon hoztalak benneteket magamhoz... Ha megtartjátok Szövetségem, értékes kincs lesztek számomra az összes népek között, mert enyém az egész föld. És ti lesztek nekem papok birodalma és szent nép...”

A vezetők, a nép vénei az összehívott népgyűlés elé terjesztették az isteni üzenetet, szabad választásukra bízva annak elfogadását. És az első nemzetgyűlés együttesen és egyhangulag lelkesen vállalta népi küldetését és nemzeti hivatását. A nép szavára választott jött Isten szavának kinyilatkozása. Harmadnap — sziván hatodik napját jegyezték — a természet tünceményes viharzásában, a hegyet borító nehéz felhőkből az egész nép előtt és füle hallatára szólat ujjent az isteni hangos hang és meghirdette a Tíz-ige parancsolatait. A zsidó nép első és örök alkotmányának alapelveit.

Az Ige első bemutatkozó szavában nem a világ teremtojékné, hanem mint a szabadság istene nyilatkozik. Mint a népi történelem iránítója, aki győzelemre juttatja az igazságot és szabadságot és megszünteti a jogtalanságot és az elnyomást. És meghirdeti a szeretetet, a munka becsü-

letét, a dolgozók nyugalmát, az emberi élet sérthetlenségét, az emberi méltóság erkölcsi feyelmét, a jogot, az igazságot, a földi élet békéjének alapjait a világ minden népéhez szólóan is.

Nincs a világnak még egy népe, mely már alakulásaor ilyen határozott irányítással, kijelölt életprogrammal indult volna el történelmi pályafutására. Papi birodalom. Szent nép. E két fogalom és meghatározás, mely felületes hallásra a mai „modern” világi államrendszerek korában megvalósíthatatlan és bizarr utópianak tűnik, elvont jelentésű teológiai elméletnek, sőt — horribile dictu — a fanatikus „vallásosok” rituális uralmának, holott, a helyes és igaz értelmezésben, szellemi nagyjaink megvilágításában, tisztán és követhetően ragyog ki belőlük a zsidó nép szellemének lényege, nemzeti életének magja. Mert nem vallás vagyunk és nem vallásosok akarunk lenni. Nép vagyunk, népi életet élünk utja és az ősi származásához méltóan akarjuk a néptörvényeket hűséggel és hittel őrizni.

Papi birodalom: a zsidó ország, melynek minden polgára mint a pap, szent funkciót teljesít. A pap hivatása, a nemesnek és jónak az erkölcsi erényeknek élenjáró hirdetése és példaadó gyakorlása, a szeretet és béke isteni igazságainak hű szolgálata. Mindenki lehet pap és mindenki papi feladatot teljesít, szent munkát végez, aki örökdió a nép hitén és jócselekedetét gyakorol. Nem egy osztálynak, rendnek vagy akár pártnak lehet csak ez a kiváltsága, hanem a zsidóság szellemi demokráciájában az egész népé.

Szent nép: a zsidó népi közösség, amely a társadalom életének minden megnyilvánulásában, a zsidó

néplelek lényegének: az Egyisten hitének hirdetésében az istenszeretetet jelentő emberszeretetet következetesen cselekszi.

Minden hazatért ölé, aki az ország benépesítésének az összes Tóraparancsolatokat megelőző szent köteletségét teljesítette, ezzel egyuttal megváltotta belépőjegyét a papi nemzetségbe. Akarva vagy akaratlan, de tagjává vált a szent népek, melynek jelentése még az, hogy vállalja és viseli az ország fizikai életének építése és védelme mellett a nép szellemi életének, kulturahagyományainak és törvényeinek tisztelgetését.

Igy tölti be a birodalom és a nép tiszta és szentéges hivatását. Mert a szentéges nem más, mint a test és a lélek tisztasága, a tiszta szándék és elhatározás a jónak megvetésére. Jót tenni a jóért, szeretni a szeretőt, ez a szentéges legmagasabb foka. A tiszta kezű és tiszta szívű ember aki hamisságra nem adta a lelkét, csak ilyen állhat meg a szentéges helyén — ezt zengedezi a zsoltáros király. A talnud bőlese pedig a zsidó szellem erkölcsi felfogását két szóban fejezi ki és ez így hangzik: jó szív. Mert az isteni irgalmasság csak szívet kíván. Ebben az erkölcsi igazságban, mely mindenkinék egyformán szeretet sugároz, jogot oszt és békességet nyújt, nyilvánul meg az isteni törvény szelleme és nem a hazug, a képmutató és álszenteskedő külsőségekben.

A papi birodalom, ez a speciális zsidó ideál csak Izrael földjén az országartó nép fiait által valóshatóság meg. Mert a gáluti életben csak egyes személyek válhattak szentekké. De a törzsi hirdetés nem úgy szól, hogy te légy szent, hanem többszámában beszél: „kedősím tihju, szentek legyetek” Mert nem önszentesre van itt szükségünk, akik csak a saját jámborságukban teteszelegnek, hanem az egész népnek kell egységes hitben a szentéges: a szeretet magaslata emelkedni. Szent ember itt a nép minden tagja, aki a maga tiszta jóakarataiban az ország, a nép javáért munkálkodik, mert a nép üdve és boldogsága a legfőbb isteni törvény.

Szentségteremtés akkor követhető el, ha nincs jószavunk néptestvérünk, ember társunk erősítésére és buzdítására, ha nem vesszük észre, hogy urakozdó életnek terhe alatt hogyan roskadozik, ha nem viseljük szíveinkön, hogy megsegítésével könnyítsunk küszködő helyzetén és során.

Szentségteremtés akkor követhető el, ha a bibliai történet hagyományával ellentétben, ahol a véneit ki-tüntetően is foglalkoztatták, most az ötven éven felüli „öregeket” szabadon hagyják elenyevdni, mert munkáról, állásról róluk „hivatalból” nem gondoskodhatnak.

A termelésben, a munkában, az adózásban és általában az állampolgári kötelesség teljesítésében a hanyatlás és közöny, a hivatásokban a bürokrácia, a pártoskodás, a korrupció, ezek az ország és a nép egyeteme ellen elkövetett szentségtörés bűnei.

A jószág és szeretet uralmát, ezt a papi birodalmat, követeli a történelmi folytonosság elkötelezettségében az ujjáéledt Izrael országának vezetőitől az ősi szövetség, a népi alkotmány, mely nek minden törvénye csak a nép összességének javát akarja, az emberi élet boldogulását kívánja.

Ez a színáji üzenet jelentése és értelme és a hozzávaló hitben és hűségben vezet a mi nemzeti felemelkedésünk útja és Izrael új dicső története örök időköz.

Klein Lajos: Magaviseletből kettes

Megmagyarázom fiam bizonyítványát.

Hajdani szép egyetemi éveink híres tréfázása az úgynevezett örökdiákokra vonatkozóan úgy szót, hogy: „Wer inskribiert und nicht krepirt, der promoviert.”

Némi kis változással elmondhatjuk ugyanezt az örök „új oléinkról”. Aki egyszer keresztülesik az alíja visztonagságán és el nem annyira jár, mint inkább „trempe”, hol a szemetes autó tetején, noi a tejeskocsin. Sőt, az sem ritka eset, hogy a vén témáni pajtása felületi gebe szamarának hátra, — pontosabban — a „pötülésre”, vagyis a számáránt — hm — gömbölyödött végére. — Mondom hát, a Micha fiú aki a ramat-gani II-ik elemibe szamaragol, kegyetlenül belekoppott az ünnepi tábla.

Aki — mint jomagam — valamely középeurópai iskolában róta le gyermekkorai küzdelmeit, annak nem igen kell magyaráznom, hogy mit jelent az a két egymásmellé leirt szó, hogy: „Magaviseletből: kielégítő.”

Ennél szörnyűbb csapás nem is létezett. — Amikor kimerült a mester ajkán a fenytések egész sorozata —

Rási a bölcseket idézi, akik felvezetik az Elimelech családfáját egészen Náchsonig, aki az első volt a tengeberbe ugrók között, az első pionér. De nem használt ez sem, sem az előkelő család, sem a nagy érdem. A dezertálást nem lehet semmivel sem jóvá tenni, a nagy ösők érdemei sem tudják az ilyen bünt tisztára mosni.

És a huncut nebulók hátáról lepergették a különböző büntetómásokkal való félemlítések — vészett haragjában ehhez a kifejezéshez fordult, mint utolsó, legsúlyosabb eszközöz. Ennek a szónak hallatára pedig nyomban elcsendesedett a vihogások. — „Magaviseletből: kielégítő” — a bizonyítvány tetején, — az nem is volt osztályzat, hanem súlyos büntetés. Szégyenfolt — melyet úri házbán nem is ismertek.

A mi házunkban pedig megtörtént. Pedig hogy akartam, hogy úriház legyen! — Amikor az értesítő átnyujtotta, meg sem rebbent a szemem; sőt — ragyogott a képe a betyárnak. Tóra, irás, számtan... jelen. — De mi ez itt a telen? — Magaviselet...! Uramisten, mi ez??

— Ja, ez? Kielégítő! Nem baj! — Hogy nem baj? — Nem! En azt hittem, rosszabb lesz. — Mit tettél, az Ég szerelméért? — Megmondom, aba, úgy ahogy volt, Tudniillik a mi migrásunk az kurkár. — Hogy a migrás?? — A halandza nem érdekel, mi van a magaviselettel? — Figyelj, aba, elmondok mindent. A migrás első része kurkár, hátsó része pedig fekete chamra.

Már megint a migrásról profázik. Mi az, hogy migrás? Mi köze a migrásnak a magaviselethez? Mi mindent asszociál a migrás fogalma egy magamfajta városlasi cionista fejében? Migrás — az dunam, az pikk.

— (Folyt. a 6. oldalon)

1953 V 19 UJ KELET 8

Az 1866-os orosz háború és az 1866-os porosz háború után kénytelen volt az alapjaiban megrázkódott osztrák monarchia némi szabadságjogokat engedélyezni nemzeteinek; pártok és egyesületek keletkeztek és velük együtt egy halom újság és folyóirat. Másodszor a hírlap-illeték megszűntése után indultak fejlődésnek az újságok.

A porosz háború és a hírlap-illeték korszakának újságírói időközben kivénültek. Felévszázda irogattak és nehézkesebbek lettek. A legeredetibb híre is azt mondták, hogy ilyen eset már ennyi és ennyi évvel ezelőtt is megtörtént és sokkal szenzációsabb volt. „Minden, minden már megtörtént egyszer”, ezzel az újságíróhoz nem illő bölcseséggel vezették a szerkesztőket a világháborúig. Amikor valaki egészen sápadtan berontott az öreghez a hírrel: „Ferenc József meghalt”, a megszólított csak legyintett a kezével:

— Na és? Hiszen ez várható volt ilyen öreg embernél.

Ejjeli szerkesztőnk fiatal korában Metternich, volt kancellár segédtitkára volt. A szerkesztőségben valószínűleg azt hitték, hogy ellesette hajdani főnökének minden államférfiúi bölcsességét. De bölcsesége csak erre a mondatra szorítkozott:

— Metternich herceg önmagáért és az egész nemzékért csak ezt mondta.

Az éjjeli szolgálaton kívül a nekrológok írása is hatáskörébe tartozott. Mikor egy német nagyherceg trónörökösé leest a lováról és koponyaalapi csonttörést szenvedett, kiadta az éjjeli szerkesztő a gyászjelentést és várt a halálhírré. A súlyosan sérült trónörökös azonban felépült, megnősült, trónralépett, gyermekei és unokái születtek, résztvettek egy háborúban és hadifogságba esett, száműzték és újra trónralépett és mindezt gondosan besorozta éjjeli szerkesztőnk a megkezdett gyászjelentésbe. Végre aztán megérkezett a halálhír. Magam előtt látom őt, mintha csak ma történt volna, milyen üdvölgősséggel szavazta a szedőgongoróját a szedőgongoróba, melyek- és mutatóujjai között lebegtetve a kéziratot, melynek minden része különböző árnyalatig sárgult meg: a lepke, melyet egész életén át kergetett, végre hálójaiba repült.

Szerkesztőségünk leganakronisztikusabb figurája minden kétséget kizáróan Lobing úr volt. Több, mint negyven évig volt vezércikkíró, vagyis több, mint negyven évig háromszázhatvanöt napon át készítette híreket, vagy kifejtett véleményeket, vagy tolmácsolt követeléseket felháborodva, oktatva, vagy odaadással, míg az egész kitétt éppen két hasábot, száz soronként.

Kilencöt tizenkét óráig ült Lobing éjjelenként vezércikke fölött. Senkinek se volt szabad akár egy szóval is hozzáférni, mert minden zavaróra dörgő hangon mordult rá:

— A felháborodáshoz nyugalomra van szükségem.

Alkotó munkája közepette, a vezércikkére vonatkozó híreket is, csak a legsürgősebb esetekben fogadták el. Szerinte a táviró és telefon Lucifer küldöncéi voltak, amelyeket azért szabaddítottak rá, hogy megmássák a leggyönyörűbben kikalkulált következtetéseit a „helyzet” alakulásával kapcsolatban, sőt magát a helyzetet is. De az újdonságokkal kapcsolatban, melyek véleménye szerint, nem rejtegettek magukban veszélyt vezércikkre, egészen „modernnek” mutatkozott, még az automobil fedezéséről is jó véleménye.

— Új KELET 1938 V 19

EGON ERVIN KISCH:

ÖREG URÁK

nyel volt, noha dicsőre megjegyzéseimhez hozzáfűzte:

— Persze közlekedési eszköz sohasem lesz belőle.

A telefonnal és táviróval is jobban gyűlölte az „ördög zongoráját”. A kézi-szedőgongorójában szó sem lehetett a vezércikk teljes átdolgozásáról; a szedőgongoró legalább annyi időre volt szüksége a cikk kiszedéséhez, mint Lobingnak a vezércikk-közlésének kiköltéséhez. De mikor megérkezett az „ördög zongorája”, az első szedőgongoró, minden, akár milyen későn érkezett hír azt a veszélyt rejtegette magában, hogy vezércikké fog válni. Persze nem Lobing által. Most nagyon gyakran történt meg vele, aki negyven évig az éjjeli táviróval a biztos érzéssel hagyta el a szerkesztőséget, hogy a világgal a „helyzet” helyes államférfiúi megítélését közölte, hogy reggel a lap első oldalán valami olyat olvasott, aminek semmi köze se volt ahhoz, amit éjszaka írt.

Lobing mellé, aki már egészen szenilis volt, még egy vezércikkíró tettek és idővel Lobingot már egyáltalában nem hívták. És mikor nyugdíjazták, a lap kiadójának egyszerűen elfelejtette ezt közölni vele. Így Lobing nem tudta, hogy már nem szerkesztő, hanem csak nyugalmazott szerkesztő és minden hónap elején úgy vette fel nyugdíját, mintha fizetését vette volna fel. Ugyanúgy mint régen, a szerkesztőségben töltötte a hivatalos órákat, méltóságát teljesen vonulva át a szerkesztőségi szobákra és mindig készen arra, hogy leüljön egy vezércikk megírásához.

Az első világháború alatt a kollégák azon mulattak, hogy érdeklődtek a teljesen informálatlan Lobingnál, aki már újságok se olvasott, az aktuális kérdések fölött és mosolyogtak szenilis válaszaiban. Lassanként ez a vicc már nem volt érdekes és hagyták az örgöt, hogy nyugodtan és unnepelesen lépkedjen a szerkesztőségben. Megszólítottam őt 1923 nyarának egyik napján:

— Mit szól hozzá, Lobing úr, hogy a parlament megszavazta a halálos büntetés megszüntetését?

Megállt sétája közben és oktatólag felelte az újságíró:

— Mivel kapcsolatban tudni kell, hogy az alkotmány és minden más törvény megváltoztatásához előzőleg a császár jóváhagyására van szükségem.

— A császárra? Miféle császárról beszél? — kérdeztem csodálkozva.

Elővigyázatosan elkerülve a császár nevének közlését, így válaszolt:

— Apostoli öfelségéről, az osztrák császárról, a magyar királyról, Csehország királyáról...

Biztosan felsorolta volna az egész uralkodói címet a végéig, ha nem szakítottam volna félbe:

— De hiszen nincs már császáruk, Lobing úr!

— Nem hallottam rosszul? Hogy nem lenne császáruk? Hát min van akkor, ha szabad kérdeznem?

— Körtársaságunk.

— Merre van a szemébe nézett?

— Mióta lépett érvénybe itt maga szerint a római res publica államformája?

— Már öt éve, Lobing úr. Válatvont:

— Különös és furcsa! — aztán hirtelen megfordult és gyors léptekkel folytatta sétáját.

Néztem hogyan távozik ez az öreg ember, aki valamikor részletesen és kategorikusan ítélte meg a világ eseményeit és most egyáltalában nem tudja, hogyan végződött a világháború, hogy államfordulat volt, hogy megalakult a csehszlovák állam. Talán kissé tekintet nélkül viselkedtem vele szemben és közöltem vele

ezeket a tényeket, megsértettem őt azzal, hogy kénytelen volt megszégyenülve beismerni, hogy nem ismeri a dolgok állását. Utána szaladtam hát, hogy elnézését kérem:

— De Lobing úr, hiszen ön jól tudta, hogy nálunk köztársaság van, csak viccelt velem...

— Nem — vágott szavamba Lobing és mint egy vulkánból, ömlött belőle az évtizedeken át felszaporodott harag és felháborodás, háttérbe szorítása miatt: — Nem, persze, hogy nem tudtam. Én már csak afféle ötödik kerék vagyok a székernél. Nekem nem mondanak meg semmit.

Közben ökleit rázta az ellenség felé, aki eltitkolta előtte a legfontosabb eseményeket.

Már tradícióvá vált, hogy a polemizáló glosszát, mely a lapnak a vezércikk mellett politikai jeleget adott, maga a főszerkesztő írta. Még mikor vidéki ügyvéd volt fellépett egyszer jelöltként a birodalmi ülés választásain, amire főleg hatalmas barna, lefelé kunkorodó, hegyes bajsza tette alkalmassá. De röviddel a választások előtt, ellenjelöltje, egy többszörös milliomas, felajánlotta neki a „Bohemia” főszerkesztői állását, ha ennek ellenében lemond a képviselői jelöltségről. Ez biztos és tartós üzlet volt, ezzel szemben a választások kilitásai bizonytalanok voltak és a képviselői mandátum hat év múlva végetért. Ezért belement az üzletbe, főszerkesztő lett és fontos szerepet kapott a haladó-szertáiban és a csehországi Nemzeti Tanácsban. Napentem polemizált a cseh újságokkal, noha egy szót se tudott csehül. Egyszerűen elmondatta magának, milyen perfidül viselkedett, vagy milyen tudatlanságról tett tanubizonyságot valamelyik cseh „laposka”, megtekergette arcának barna szárnyait és beült a főszerkesztői székbe, hogy onnan ismét támadásba lendüljön. Sohase fordította a magának ellenfelei választait. „Ugyan mit is válaszolhatnának már erre?” — szokta mondani.

Különösen az „Union” e lap támadásaival szemben viselkedett lenézéssel, a főszerkesztő és a szerkesztőség többi tagjai is. Ezt a lapot az öcsek pártja alapította a cseh nagybirtokosokkal együtt. Elgondolásuk az volt, hogy nemetül irt újságban tolmácsolják a cseh álláspontot a német olvasóknak, első sorban a bécsi államférfiaknak és a többi országgrézsek politikusaiknak.

Nem sikerült azonban megvalósítani ezt a gondolatot. Aki a csehek mellé állott, az cseh újságokat olvasott, aki német beállított, az német lapokat olvasott és néhány hivatásos politikus részére nem lehetett rendes újságot csinálni. A szerkesztők többnyire a nagybirtokosok tisztviselői köréből kerültek ki és csak arra szorítkoztak, hogy lefordítsák a cseh megnyilatkozásokat, határozatokat és lapszemlélt adtak. Az irodalmi részt egy hölgyre bízták, aki nagy előszeretettel idézte a német klasszikusokból. De mivel ezek művei csak cseh fordításban voltak meg neki, azt tette, hogy egyszerűen visszafordította az idézett részt csehből németre. Az egyik ilyen „visszafordítás” így hangzott: „Tekintettel arra, hogy mégis megjött a tavasz, Fried-

rich Schiller Waldsteinjával mondjuk: „Későn jön, Isolani gróf úr, de mindenesetre szép öntől, hogy egyáltalában eljött.” Az eredetiben Waldstein kurtában fejezte ki magát, így: „Későn jön, de fő, hogy mégis.”

Csak egy szerkesztő, Maurus Bloch, vált ki az Union keretéből. Vezércikkjei különleges személyiségének béléget viselték magán. Maurus Bloch ragyogó stílusa ujra magával ragadott engem és ezért éveken át naponta olvastam az „Union”-t.

Mikor a lap megszűnt, az akkor már ötven éves Maurus Bloch, a cseh politikai sok segítségével magas állást kapott Bécsben, az osztrák miniszterelnökség elnöki osztályán és mikor Ausztria is megszűnt, még magasabb állást kapott az új Csehszlovákiában.

A prágai várban dolgozott, mint a kormány sajtófőnöke. Hivatali helyisége mögött volt a hatablakos Tizian-terem; II. Rudolf valamikor idevonult vissza napokra, hogy Tizian női portréi között ne kelljen hallani népeinek morajlását, mely a harmincéves háború kezdetét jelezte. Most már nem függtek a falon Tizianképek, hanem csak velencei tükrök és Masaryk megnagyított fényképe.

Mint az már lenni szokott, szimpátiám Maurus Bloch cikkje iránt viszonyára tártam. Látogatásom alkalmával órákon át beszéltem vele a letűnt prágai zsurnalisztikáról. A külföldi újságírókkal nem beszélgethettem, azok itt idegenek voltak és saját munkatársaival meg éppen sárgultam, azok szünetelt a hivatalnokok, protekciós gyerekek voltak és nem újságírók, akiknek valaha is részük lett volna a „lapzártak lábában”. Mit tudnak ezek!

Egyik látogatásom alkalmával fájo szemre panaszkodott. A Tizian-terem hat ablaka nyitva volt, de a zsalugátereket leeresztették, úgyhogy egészen sötét volt. Maurus Bloch ebben a sötéttségben mérgeledött rossz egészségi állapota és helyzete miatt. Egyik pillanatban a baloldaltól, a másik pillanatban a jobboldaltól jöttek zsörtölődő szavai, szinte nem is láttam volna, a terem melyik sarkában van éppen, ha a szél kis rést nem fujt volna a zsalugáterben, melyen keresztül a behatoló fénysugarak visszaverődtek Bloch fekete szemüvegeiről.

— Mi értelme van az egésznek — mennyőrdögte hol az íróasztalától, hol az ajtótól — mivel polemizáljak a hradzsin magaslattól? Ma felolvastak nekem egy cikket a magyar sajtóból, amelyre nagyon szívesen válaszolnék. Ez a budapesti úr két éven át szedte tőlünk a szubvenziót és az ellenkezőjét írta annak, amit ma hirdet. De ezt nem irhatom meg. Egyáltalán semmit sem írhatok. Színtelen dolgokat kell írnom az állami sajtóiroda részére, diplomáciai jegyzéket kell megfogalmaznom és kormánynyilatkozatokat kell írnom...

— Maga írja Masaryk professzor beszédeit is, Bloch úr? — kérdeztem abba az irányba, ahonnan éppen veszekedett.

Mosolyogva válaszolt:

— Talán azt hiszi, hogy elárulhatok hivatalos titkokat, mert itt nem látni semmit? A hivatali titok ugyanaz, mint a szerkesztőségi titok.

— Ez igen! Válasz, Bloch úr.

— Kedves barátom, ne akarjon tul okos lenni. De nyugodtan elárulhatom magának az igazat. Tényleg írok az elnök urnak; minden beszédét, minden választát az üdvözlőkre, válaszokat az egyes delegációknak.

— Hát akkor mégsem voltam túlokos, Bloch úr.

— De mégis. Az elnök ur ragaszkodik hozzá, hogy a dolgokat elkészítsem neki, de az ördögbe is, nem használja fel azokat. Egyetlen szót se, egyetlen gondolatot se, mégcsak a vonalvezetést se! Elovassa a kéziratot, maga mellé teszi és valami egészen másat ír. Talán jobbat, mint én, sőt meg kell mondanom, hogy ténylegesen jobbat ír, mint én... De én ezt nem szeretem. Ez nem történt meg velem Bécsben sem, ott nekem még a...

Megállt a mondat közben.

Tudtam mire gondol! Olyan alaposan tanulmányoztam Maurus Bloch stílusát, hogy felismertem, még ha álneven is írt. Felfedeztem ezt a stílust valamikor Ferenc József unnepelesztes manifesztumában is, melyben a háború megüzenésével egy idejűleg „nemzeteihez” fordult. Nem tévesztett meg engem, hogy azt a császárt nem kezdte a „Mi, Isten kegyelméből” mondattal, hanem első személyben szólt, azzal sem, hogy szavaiból kicsengett az ország atyjának szíve, és hogy kicsillant belőle közeli halálának sejtelme és hogy remegő kezekkel esketi meg országát gyermekeit, hogy higgyék megnyire igyekezett elkerülni a háborút — mindez nem tévesztett meg engem. Ez az „én”, nem volt az öreg császár énye, ez Maurus Bloch dobogó szíve és remegő keze volt.

Százsor idézték a háború alatt ezt a proklamációt, a katonáknak tartott minden beszédében, minden tábori prédikációban, minden hadsereggparancsban, minden vezércikkben előfordultak szavai. És minél többet ismételték, annál inkább hittem benne, hogy Maurus Bloch kezétől származik.

... a császári manifesztumot se javították ki — egészítettem ki mondatát.

— Mi az? Miről beszél? Álmodik?

Csak a kezemmel legyintettem, de ezt nem láthatta, csak észrevehette, hogy nem válaszoltam.

— Milyen manifesztumra gondol?

— A háború kitérősekor kiadott manifesztum az ön tollára vall, Bloch úr.

Kint szélcsend volt és bent sötétség, a zsalugáterek mozdulatlanok voltak. De tudtam, hogy Maurus Bloch szorosan mellettem áll, éreztem lehelletét. Amit mondok, az teljesen értelmes. Még senki sem kockáztatott meg ilyen lehetőséget.

— Kivel hallotta ezt?

— Erre azt válaszoltam, teljesen elképzelhetetlen, hogy a császári és királyi sajtótisztviselők közül valakinek is ilyen stílusa lett volna.

— Tényleg olyan jónak tartotta a proklamációt?

— Mesteri volt. Embert volt. Nem lehetett határozottabb. Képzelve el, Bloch úr: a személytelen császár egyszerre csak emberré, személyllyé lett, az elérhetetlen aggyastán egyszerre csak családijához fordul, hogy elpanaszolja fájdalmát.

Maurus Bloch szavaiból mosoly csendült ki:

— No, no! Egészen fel-lekesült. Ilyen kritikát még nem kaptam... Hát jól van, — ismerte be előttem a szerkesztőségét. — Látja, — folytatta — az osztrák republikánusok rossznéven vennék tőlem, hogy egy császárnak írtam, a csehszlovák republikánusok pedig rossznéven vennék, hogy az osztrák császárnak írtam. És közben Csehszlovákia nekem köszönheti létét. Ké-

roly császár utolsó manifesztumában megígérték az újjárendezést a nemzeti örendelkezés szellemében.

Megállt, mikor befejezte, nem tudtam, hogy a sötétség melyik irányába válszójak.

— Minden tiszteletlen az ön, Bloch úr! Soha újságíró még nem írt ilyen híreket álnevek alatt. Két császár szellemi írtnoka...!

— Két császár? — mekkított félbe — mutatok magának valamit.

Felhúzta az egyik zsalugátert, az ajtóhoz ment és becsukta. Aztán kivett az asztalából egy nagy, plakátformájú nyomtatott proklamációt, melynek szélén ceruzával és tintával eszközölt javítások voltak. „Az én szeretett népeimnek” szólt a megszólítás és „III. Ferenc, Ausztria császára, Magyarország királya, Csehország királya”, stb. szerepelt aláírásként.

Sohasem uralkodott Ausztriában III. Ferenc. Mit jelent ez a manifesztum, kértél származik? Kérdeztem tekintettel Maurus Bloch fekete szemüvegeit.

— Nem tudja, mi ez? Megráztam fejemet.

— Na, találja ki!

— Fogalmam sincs róla.

— Ez Ferenc Ferdinánd trónralépesének proklamációja. Éveken át dolgoztam rajta. Hiszen Ferenc József bármikor meghalhatott. Néhanyszor kijavították nekem, oldalt a korrekurátát Rudolf herceg, kabinetfőnök csinálta, a ceruzával írt korrekurátát maga a trónörökös. Hármunk közül senki se hitte volna, hogy az öreg császár előtt fog meghalni.

Maurus Bloch újra becsukta fiókjába a proklamációt, mely soha se látott napvilágot és leeresztette a zsalugátert.

— Igen, igen — panaszkolt közben — így kerültek a legjobb dolgaim túlszedésbe.

Újra eltűnt a sötétségben és beszélni kezdett álneven végzett munkáiról. Mikor 1917-ben Clemenceau nyílvá nösságra hozta Károly császár saját titkos különbékjavaslatát, az úgynevezett Sixtus-levelet, Károly császár kénytelen volt ehhez állástfoglalni. Akkor írta Maurus Bloch, hogy Clemenceau eltitkolt egy mondatot, amelyben én (Károly császár) jogosulttá lettem nyilváníttam a francia igényeket Elsas-Lotharingiára.

— Tudja, ezt előírták nekem. De rendezem még csak nem is jeleztek, mit kell írnom. Egy este felhívtam Gessmann miniszter, hogy írjak egy beszédet Karl Luernernek, Bécs polgármesterének. Biztosan emlékszik rá, milyen szenzáció lett ez a beszéd. Gessmann ebben a beszédben jelentette be, hogy a keresztényszocialisok politikája liberálisabb vágyára fog áttérni. Valószínűleg Gessmann csodálkozott a legjobb saját szavaiban. Mégis... ígéretét betartotta.

Maurus Bloch, aki a sötétség védelme alatt, kedvtelően kaparászott azokból az időkől származó emlékekben, mikor császárok és államférfiak tollait vezette jelentős megnyilatkozásaik alkalmával és ezzel világpolitikát és világtörténelmet csinált. De láthatóan büszkébb volt polemizáló levegeire, melyeket valamikor az „Union” hasábjain sütött el a prágai német újságírók ellen. Azt akarta tudni, mit szólnak a „Bohemia” szerkesztőségében támadásaira. Nem mondhattam neki, hogy a „Bohemia” szerkesztőségében, kivülem senki se olvasta azokat. Valamit dardogtam, de ő nem vette észre zavaromat.

— Azt meghiszem — mosolygott a sötét terem egyik sarkából, — hogy nem volt nevezhetnéjük, mikor azokat olvasták.

Ha lakását elegáns és finom luxus-bútorral akarja berendezni, keresse fel

Scheffer Mose

„LUX NAGARIA”-t

JAFFA, 322-es u. 2. sz. Sekem-ház.

Megjelent Izraelben a magyar rabbiforradmár elkobzott „Messiása”

Írta: Dr. HAJDU MENACHEM MIKLÓS

Mi más ez, mint próféta lábj nyomok honi utjain kivi-
ruló csoda?

Száz év előtt meghirdeti Jászberényben, Fehérváron, majd Párizsban, Londonban és Konstantinápolyban, egy magyar rabbi forradalmár, Natonek József, Palesztina betelepítésének gyakorlatilag megalapozott programját. Ezzel együtt az új zsidó állam életrekelését. Tovább menően: az állam kormányzati, törvényhozásbeli és közigazgatási tervezetét, valamint a héber nyelvnek Erec Jisráelben s a galutban való elsőbbségét. Üldözöttség a sorsa. Szavait elferdítik, denunciózzák. A Bach-korszak cenzurája szivesen hallgat a besugóra és elkoboztatja. Abir Amiel, igazhíttű izraelita, zsidónak s keresztények egyaránt kedvező tanulmánya” címmel Budán 1861-ben megjelent munkáját. De ime, a magyarországi rabbi elfojtott hangja, egy évszázad múltán megszólal Izrael államban!

A „Messiás” egyetlen példányára a budapesti Széchenyi könyvtár ládáiban akadtak rá s a szerző hátrahagyott kéziratának tanulmányozója, dr. Frenkel Bernát, hiteles fotokópíában magával hozta Izraelbe.

E lap hasábján, már volt alkalom bemutatni Natonek József kéziratából, a Herzl korát megelőző cionizmus olyan jelenségeit, amelyek a politikai cionizmus eredetének eddig ismeretlen adatainak tekinthetők. Most a teljes anyag tudományos feldolgozása után, dr. Frenkel Bernát, a magyar anyanyelvű zsidók számára, alapvető monográfia keretében („Natonek József, az első politikai cionista” címmel) állítja az olvasó elé a tizenkétoldos század egyik legérdekesebb magyarországi rabbiját, a politikai cionizmus első hirdetőjét s közli az annakidején elkobzott „Messiás” vallomását.

A Natonekról szóló tanulmány beletartozik a cionizmus egyetemes történetébe.

Natonek József Chátám Szofer tanítványa volt. 1813-ban született Kömlődön.

1860 körül, a jászberényi zsidó templomban a következőket jelentette ki egyik beszédében: Emancipációra nincs szükségünk. Nekünk Erec Jisráel a hazánk!”

Egy „görbe utakon bandukoló kereskedő”, akit a rabbi „tisztas üzleti erkölcsökre” akart megtanítani, bosszúból feljelentette a rendőrségen. A Bach-korszak zsoldosai üldözébe vették. Kénytelen volt otthagyni Jászberényt és elfogadta a székesfehérvári hitközség meghívását. A pesti izraelita hitközség is őt akarta meghívni a magyar rabbi-hitszónoki állására, de a legyőzőkönyvi fejezések szerint „ismert nyugtalan természete miatt, mellőzték”.

1867 óta, Natonek kizárólag Palesztina-munkájának él. Egyik országból a másikba vándorolt. A párizsi Alliance a magyarországi rabbi ellenállhatatlan érvelése alapján kezdte meg kolonizációs munkáját Erec Jisráelben. A londoni és párizsi tárgyalásokkal járó viták, ösztüzesek, teljesen aláérték az érvelését és mire a bécsi török követés ajánlásával a „magas Porta”

Régi, bevezetett, elegáns berendezett
hölgyfodrászszalon
Hadar legjobb helyén
eladó
Ajánlatok: Haifa, POB 34.

elé került, — Konstantinápolyban már súlyos beteg lett. Szeferd hívei, rajongói, a József kezdőbetűs zsolttar verseibe foglalták főhászúkat a „nagy ember” felépüléséért. Sokfelé ágazó tudományos munkásság után 1892-ben Hevesbátor községben, 79 éves korában halt meg. Natonek József rabbi, a politikai cionizmus uttörője és nagy harcosa,

Natonek József realpolitikus volt. Bár élete színes, mégis a valóság szilárd talaján állott. Látta a romániai, az oroszországi zsidóüldözéseket és nem hessegette el a rémségeket azzal, hogy mindez az emancipációt elővező magyar zsidóknak nem tartozik. Találón állapítja meg dr. Frenkel Bernát, hogy Mózeshez hasonlóan, Natonek Józsefnek is a zsidó néppel kellett küzdenie, hogy a galutból kiszabadítsa és újra nemzeté formálja.

Natonek bejáratos volt Pesten a Herzl házba. Sokszor beszélt Herzl édesapja, Herzl Jakab előtt, terveiről, tárgyalásairól, küzdelmeiről. Ezeknél a beszélgetéseknél a gyermek Tivadar is jelen volt. A kisdíák a család háziörvösének — ezek hatása alatt, — meg is mondták: „A zsidóknak is hazát kellene szerezniök maguknak!” A későbbi esztendőknél talán elhalványították ezeket az impressziókat. Az antiszemita uszítások, Tisztaeszlar és a Dreyfus-per nyomán azonban, az egyetlen mentő gondolat kisarjadt ismét Herzl szívében. A cionizmus herzli programjában, Natonek magvetése szökött sudárba.

Herzl ezt írta: „...ha akarjátok nem mese.”

Natonek száz évvel ezelőtt ezt a gondolatot így fogalmazta meg a Messiásban: „Ha nem hiszitek a nemzeti állam feltámadását, a hitettség bélyegét érdemlitek.”

A hitetlenség bélyege! Súlyos kijelentés ez Natoneknél, aki nem jászott a szavakkal. Állandóan harcolt azon rabbiokéll ellen, akik reform jelszavakkal, az imakönyvekből ki akarták irtani a Cionba való visszaterés gondolatát s hazafias szölamakkal versenyre keltek a gazdanépek sovinsztaival.

„Egységes Izrael” címmel — nyolcvan évvel ezelőtt — lapot szerkesztett Natonek. „Ez volt a világon az első cionista lap”, — állapítja meg Patai József. A „magas Porta” elé vitt cionista programot az „Egységes Izraelben” megjelent tanulmány alapján világította meg annak idején a lap hasábjain. Kár, hogy a tudós publicista cikkeinknek nem minden darabja került bele Frenkel Bernát monográfiájába. A héber kiadásban feltétlenül be kell pótolni ezt a hiányt.

A történelmi cselekedeteknek és értékeknek kijáró megbecsülésre olvassuk a magyarországi rabbi forradalmár, Natonek József, száz évvel ezelőtt irt megalapítását: „Alamizna osztogatás nem oldja meg testvéreink tragikus végzetének problémáját.”

„A korlátolt elméjű nem képes meggyőződni arról, hogy a zsidó vallás nemcsak a sódar nevével áll.”
„Heroikus, vagy ilyennek látszó eszközökkel kell a dolgok mélyére hatolunk. A baj és veszedelem fészke — valljuk be őszintén — nagyrészt magában a zsidóságban van.”

„Nem isteni csodatevősvárhatjuk felszabadításunkat. Ha kell önmagunkat is fel kell áldoznunk népünk szellemi és testi felszabadítása érdekében.”

Págában megszűnt, Pozsonyban folyik az antiszemita uszítás

Izraelben amerikai megszálló katonaság van, coca-cólát isznak és Hjalmar Schachttal tárgyalnak a jóvátételek ügyében

Az utóbbi időben megszűntek a cseh sajtóban a „sématis” antiszemita vilengések. Ideérkezett jelentések szerint, a csehszlovákiai maradványok felélekezett és azt remélte, hogy elvonult feje felől a vihar. Jó jelnek számított, hogy amióta eltávolították a Cseh-Morva Zsidó Hitközség Tanácsából a Slánsky barát elemeket, megszűnt a Tanács hivatalos lapjában is az Izrael és a cionizmus ellenes acsarkodás. Magáról a Slánsky-perről se kellett a hitközségi hivatalos lapna megemlékeznie.

Annál nagyobb megdöbbenést keltett a „Rohács” című, szlovák „hivatalos” kommunista humoros újság

egyik bomba-törvénytáblán a felírás: „ne lopj”, „ne csalj”, „ne ölj” — de a „ne” szócskát mindenütt áthúzták. A másik törvénytáblán az első parancsot olvasható: „En vagyok a te Istened”. Csak a mondatban előforduló „s” betű kimagaslik és a dollár ismert jelét ábrázolja...

Sajnos, ezt az izléstelen scharfmóriciádát zsidó követte el: egy A. Richter nevű pozsonyi grafikus.

„Mojse” Sárét - a pápa - Morgenthau - Sidor

Nem szivesen, de lapozunk egyet a szlovák Stürmerben.

A „Filoszemita” című vers szemére veti a pápának,

let, hogy most már imádkozzanak „Sárét Mojséért és Sidorért”...

A 14 szakaszos vers alatt M. M. Petráj álnév olvasható. Nem csodáljuk, hogy nem írta saját nevét alá.

Kohn Móric
vizontagságai Izraelben

A lap „humoros vezércikkét” egy Izraelből keltetett levél képezi. Aláírója: — hát nem humoros? — „Kohn Móric, Izrael”. Így kezd:

„A Krisztus utáni 1948-ik évben, egyébként ennek a vidéknek a számitása szerint az 5700-adik (és még egynehányadik) évben jöttem ide, tehát elkéstem azt az időt, amikor itt állítóg manna hullott és tej és méz folyt. Hát abban az időben jöttem, amikor olyasvalami volt itt, amiről semmi említést sem tesz a biblia: rágógumi és coca-cola!”

Azután így folytatódik a humor: „De a bűvölet nem hagyta el a mi vidékünket. Mózes varázsvesszeje ostorra változott, mellyel Ben-Gurion hajt bennünket; nem ki a rabszolgaságból, hanem egyenesen bele a pusztulásba. Aj, bizony minden másként van itt, mint ahogy azt nekünk mondták a kortések, akik bennünket idecsaltak; minden másképpen van, mint ahogy az a Régi Törvényben és az Új Törvényben írva van. Most itt — egyelőre — egyetlen törvény van érvényben, a rabszolgaság törvénye, Ben-Gurion wallstreeti és egy kicsit londoni törvénye.”

Egy babonás kommunista

Figyeljük mi minden tartozik bele egy ilyen vezércikkbe: rágógumi, coca-cola, Wall-Street. És most következik: az Izraelben lévő amerikai megszálló hadsereg:

„Jobblábbal szálltam ki a hajómból — anyai részről kissé babonás vagyok —, de alig volt időm gondolni is erre a komoly lépésre, már is szerencsétlenség történt velem. A kikötőben lopátot találtam — amint látod, az emberek nem hazudnak, mikor az amerikai katonákat csordának nevezik —, hát megkőpdőstem a patkót elmondtam a szükséges kabalisztikus mondásokat és magammögé dobtam azt, ahol egy „szövetéses katoná” fejére, onnan pedig egy rendőrspicli lábára esett. Hozzáugrottak, felírták a nevemet és már is új nevet kaptam: bolsevik!”
Kohn Móricot ezután ki-

kötői hiénák vették körül, kezükben forgatták a patkót, merthát azt hitték, hogy aranyból van, amit az időközben felakasztott Fischeni engedélyezett kicsempészni. (Természetesen ezt nem a zsidóknak mondják, mert hát hol volt még Fischl 1946-ban? Vagy talán nekem mondják: feleségem karjáról nem egy patkónyi, de egy négy gramnyi aranyat tartalmazó emléktárgyat koboztatott el a szobában forgó, vagy talán inkább a sirjában forgó Fischl.)

Ki eszi meg az izraeli narancsot?

Ezután különféle kalandokban volt része ennek a Kohn Móricnak. Megkérdezték, hová szállítják a sok narancsot. Nyilvánvalóan ilyen nem szabad kérdezni, mint ahogy Szlovákiában se szabad kérdezni, hogy hová szállítják a búzát, a gyümölcsöt és a Skoda-művek készítményeit. Majd azért kapott „fekete pontot”, mert azt kérdezte egy repülőter építkezésénél, miért öntik le a finom termőföldet betonnal, mikor utak nincsenek, házak nincsenek. Végül a kikötőben kapott munkát ez a Móricka, de itt azért tört ki a „balné”, mert a többi munkásokkal együtt nem volt hajlandó kizárni az amerikai gépjármű és municiószállítmányokat.

Hat évi borzalm háború után — kiáltják a kikötői munkások — nem akarunk már egyetlen lövést se hallani.

Schacht Izraelben...

— Nagy forgalom van a kikötőben. Detektívek ide-oda szaladgálnak. Valami történik — folytatódik a helyszíni tudósítás —, pszé, nagy vendég jön, Herr von Hjalmar Schacht. „Szép kis disznóság”, gondolom magamban, „a háborús bűnökön tárgyalni a kompenzáció szerződés ügyében. Hát Adenauer átkozott pénze nem tréfe?”

Még egy apró kis idezet az izraeli munkaviszonyokról:

— Jövök, megyek, ez a hetem nagyon tarka. Szombaton nem dolgoznak a zsidók, vasárnap az arabok ((sic)), hétfőn, kedden, látofutok, szerdán általában esik az eső (Bár így lenne — A szedő). Talán csütörtökön találok valami munkát, hogy pénteken újra ebocsássonak. Míg én a munkát hajszolom, Kozelcsik Jakab, ez az auschwitz gangster amerikai autóban parádéz és nem tudom nem tőlt be valamilyen fontos állami pozíciót...

Ne folytassuk! Van valami megdöbbenő ebben a primitív antiszemita íráshalmazban. Lapozgatjuk a „Rohács” prágai testvér-lapját, a „Dikobráz”-t. Hettekkel előtte, hetekkel utána nyoma sincs az ilyen primitív antiszemita mocskolódásnak. Hasonló a helyzet a magyar és lengyel lapokban. Vagy talán Szlovákia, az antiszemita viharosok, az a hely, ahol dialektikai és dinamikai megdölgölások megkívánják, hogy ott a brutális antiszemitizmus érvényben maradjon?

Dr. H. Munka Tivadar

második áprilisi száma, amelyről nyugodtan lehet állítani, hogy antiszemizmusban, izléstelenségben és hazudozásban magasan túlszárnyalja a Stürmer-i normát is.

Ben Gurion a törán tapos

A címlap egészoldalas humoros képet ábrázol: A zilahaju, frakkos Ben Gurion a szétépett törán tapos és kétkezével vágakozva nyúl a felülről lenyúló „új óra” után, amely két bajonett köré sodort százdlárokokból áll. A hátterben két hatalmas törvénytábla van bombákból. Az egyiket táit van, melynek szegletein angol és amerikai felségjelvények láthatók — az meg egy kampószereszt. Na

„A zsidó népnek, amelyet az Isten a lélek minden jeles tulajdonságával gadagon megajándékozott, nem szabad koldulnia más nemzeteknél az egyenjóságú sovány morzsalekijáért, midőn nemzeti önállóságát gazdagon élvezheti.”

„Az izraelita önállóságot foganatosítani kell, hogy valóban hitünk is legyen. Addig a hitettség bélyegét érdemlünk.”
„Fordítsuk szellemi erőnk, híres tevékenységünket s anyagi tehetségünket azon célra, melyet Isten elebünk kitzított, azaz: Palesztina ősbirtokunkban, az izraelita nemzeti önállóság mielőbbi foganatosítására!”
Ezeknek az eszméknek a diadalrajutása érdekében harcolt népével száz évvel ezelőtt Natonek. Egy heves-

megyei faluban, Hevesbátorban halt meg hatvan évvel ezelőtt. Nincs ma már a faluban a zsidó temetőnek se őre, se látogatója, aki kavicsot tenne Natonek emlékkövérére. A történelmi gondviselés azzal szolgálta-tott elégtételt az önálló zsidó állam uttörőjének, hogy Kirját Jámban, unokája házában, kivirult az emlékezés virága — az életét méltató mű.

„Mojse (igy: Mojsé) Sárét és Morgenthau legjobb testvéreim” — mondja a pápa megfelelő kirimek kíséretében — „és a legmelegebb salommal köszöntöm őket.”

A versben a pápa meg is magyarázza, hogy azért lépett barátságára a „Mojse”-val és Morgenthauval, mert így együttesen hatásosabban üldözhetik a „bolsevista gójakat”.

Ezután a füzapoéta még a nagyobb hatás kedvéért összehozza Sárétet Sidorral, egy szlovák emigránspolitikkussal és a pápa nevében felszólít mindenkit, akit il-

„Az izraelita önállóságot foganatosítani kell, hogy valóban hitünk is legyen. Addig a hitettség bélyegét érdemlünk.”
„Fordítsuk szellemi erőnk, híres tevékenységünket s anyagi tehetségünket azon célra, melyet Isten elebünk kitzított, azaz: Palesztina ősbirtokunkban, az izraelita nemzeti önállóság mielőbbi foganatosítására!”
Ezeknek az eszméknek a diadalrajutása érdekében harcolt népével száz évvel ezelőtt Natonek. Egy heves-

Első államelnökünkrol szóló gyászbeszédében Ben Gurion ezt mondotta: „Pinsker, Herzl, Cvi Kalischer, Hess, Rav Alkalay és még sokan mások, népünk halhatatlanjai között — jártak Weizmann előtt.”
Meggyőződésünk, hogy Natonek Józsefnek is e halhatatlanok között a helye.

Akinek az „abszolutizmus” elfojtott szavát halljuk ma Izrael államban, — az, száz év előtt forradalmi igehirdető, szerkesztő és főszerkesztő volt. De minden forradalmi gondolkodás dacára mindvégig megmaradt Chátám Szofer hűséges tanítványának.

A hamvaiból feltámadt ironák és publicistának, a Herzl család „papbácsijának” hadd adjam át, Herzl koszorujának egy habérlevélet.

Zangwill írja halotti emlékezésében Herzlről: „You dreamed a dream and you have paid the cost”. Almot álmódál és megfizetett az árát ennek...

Ez volt a sorsa Herzlnak. És ugyanez a végzet kísérté az előtte fellobbant fáklát, a Natonek József rabbit is. Ők megtagadták az emancipációt és ez annakidején forradalmi tett volt, mert a kortársak, akik hatalmukat feltették ez eszmétől, ellenségesen viselkedtek velük szemben.

— De Cionból indult és Cionban kel új életre a Tan,

Nyugalom, üdülés és jó **עושר** ellátás
POLITZER PENZIO RAMATGAN
TEL. 7146

TELJES SZOBA, DUPLA REKAMIE, SZALONDIVANY, fotólek
magas búffek, székrenyek, asztalok, szék, stb. nagy választékban, olcsó áron. Különböző „lakol” bútorok kiváló minőségben, kényelmes részletfizetésre.
FINGER BUTOR
TEL AVIV, Allenby 6.
(volt Kneszet-épülettel szemben)
1968 V 19 ÚJ KELET 8

Magaviseletből kettes

Folyt. a 3. oldalról)

haifai északi pikk, jaffai déli pikk! Migrás — az maškanta. — Es van lejtos migrás és sima migrás, meg sarokmigrás és egyszerű „közkatona” migrás, — de hogysis mondta a betyár? Kr-kr — ki se tudom mondeni. Mit is jelent az a kr? Na, talán a meséből kiderül.

— Es tudod, aba, a kurkár az nem jó a mangónak, meg az avokádónak, meg az askediniának, meg az anónának . . .

— Hogy mi-i-i? Minek nem jó?? Az a bizonyos kurkár (most már ki tudom mondani) az valaminek nem jó. Ennyit már tudunk róla. — De a magaviselet? — Es különben is, ki itt a delikvens? A kölyök, vagy a tudatlan apja, akinek nem szabad tudatlanságát elárulnia?

Ott állt az édesanyja a gyerek mögött — és ropant zavaromat látván — észrevétlenül felém sügta: Gyümölcsfa!

Hogy gyümölcsfa? — Mi az, hogy gyümölcsfa? Gyümölcsfa az alma, meg körkérte. Es van simabőrű „nyári piros alma” és rancos bőrű téli alma és van apró feketemagú édes körte, meg van — jaj, folyik a nyálam — császárkörte is, ami nálunk Szepesmegyében nem terem és Gömörből hozták. Es szilva, ringló meg barack, — na meg perze Erecben — szép hazánkban — narancs meg citrom, és — és . . . „Kennst Du das Land, wo die Zitronen blüh'n . . .” stb. De hogy ez a bitang miket beszélt össze-vissza? Mi vagyok én, Löw Immanuel?

Feladtam a harcot, némi fogadtam a mese folytatását (melyet a „tárgyalás” után aztán a tanítónő által felvilágosított böcs édesanyja magyarázott meg nekem. Nini, megint az aszszony, meg a gyümölcsfa!) — Es tudod, aba, van ott Rámát-Jicchák szélén egy félórányi a iskolától egy nagy üres rét, ahol Krinitzi belegyezésével bárki annyi chamrát áshat ki magának pénz nélkül, amennyit akar. Csak a szállítás kerül pénzbe. A pénzért pedig kár. Fogtam tehát az ásómat és nap mint nap, leszamargoltam a tanítás előtt Szadójával a rétre, megföltöttem a tászkámat chamrával — a könyvek meg az irkák mellett maradt még hely bőven — és délben aztán kiszórtam a migrásra.

A proporció iránti érzékem ekkora hiányzó mosolyognom kellett, de még sem mosolyogtam, hisz — végeredményben — én vagyok a vizsgálóbíró és ő a vádlott — nem pedig fordítva. — De azért mi van azzal a magaviselettel?

— Aztán pedig, tudod, egy szép nap a Joram, aki

mellettem ül a padban, bele nyult az óra alatt a tászkámba és kiszórt egy maroknyi chamrát a földre. Erre én akkora dühbe gurultam, hogy megfedkeztem magamról, kivettem az ásómat és ott az osztályban a morák jelenlétében úgy elpáholtam, hogy belekékült. — Másnapra a tanítónő magához hívatta imát, elmondta neki az esetet, de ima megígérte, hogy nem áruljuk el neked.

Na, tessék, vén fiú, most pedig büntesd meg a bűnbeszéledet!

Elővettem a „corpus delicti”-t, az akatáskát, ott voltak az agyagszűrűre maszatoit könyvek, meg a Szent Biblia lapjai is mocsokosok voltak. Ekkora blaszfémiai, szentségtörés! Sokat tiporták már ezt a Bibliát, hívott magyarára hurcolták nem egyszer — őt magát is perzselgették nyakra-főre, ő pedig mindezt kiálta. Lám, ez az újfajta megáláztatás sem ártot meg neki . . . Ec hászáde, — nefes háadám. . .

Ez a barna chamra pedig arra volt hivatva, hogy gyümölcsfát ültessenek bele.

Másnap pedig fuvarost béreltem és elhozattam hat szekérrnyi chamrát és turriát is vettem, meg öntözőcsövet. Es elültettük a gyepet, a mangót, meg az avokádót, stb. . . stb.

Három-négy év múlva pedig gyümölcs is lesz — és aki nem tudja, mi a császárkörte, annak valószínűleg izleni fog a mangó is.

Egy remekül bevált, gyakran alkalmazott zengzetes szónoki „csattanó” fordulat azonban — végkép elvesztettem. Valahányszor ott chuc-láereben lelkesítő cionista szónoklatokat hallottunk (vagy tartottunk), beleszólt a szónok a romantikus hazafiságnak ezt a megható megnyilvánulását. Beszélt a nagyapánkról, aki szent ereklyeként őrizi a fiókjában az erci marék földet — hogy majd százhusz év múlva . . . és beszélt az ifjú erci nemzedék csodálatos röhözkötöttségéről stb. stb.

Mindez pedig nem szerepelhet nálam többé, mint szónoki hévvel elszavalt argumentum — mint lélekemelő fennkölt illúzió — mert szürke, hétköznapi valóság lett belőle, melyet nem szabad eltűzölnünk, különben kettest kapunk magaviseletből.

Azonfelül pedig ez a chamra mintha a látásomnak is kissé megártott volna. Alighanem szomorvoshoz kell fordulnom, hogy vizsgáljon meg, nem lettem-e színvak.

Mert — ujjában, amikor esténként kiülök az erkélyre, az a barna chamra a te libold fényében mintha ragyogó arany színűvé változott volna.

Egy jubiláló falu, amelyet 50 éves fennállása alatt háromszor romboltak le

Írta: Sauber-Michajlovics Sándor

A hivatalos esküjéhez hű török csendőrpáncsnok

A sikertelen szegfűszeg termelés után Rotschild békés és ügyes módot kerestek arra, hogyan szabaduljanak meg a sok bajt okozó földektől, míg végre sikerült azokat a vételáron alul a petach-tikvai parasztnak sok évi részletfizetésre továbbadni.

A petach-tikvai parasztnak családjainak szaporodásával felmerült a régi paraszti probléma: honnan szerezzenek földet a serdülő fiúk számára. Most kapóra jött ez az olcsó ajánlat és megvették a kfar-szabai földeket, ahol mandula ligeteket ültettek.

Bár a parasztnak a földeket megvásárolták, nem volt oly könnyű azokat arab mentesíteni, mert a közeli falvak arabjai, akik időközben birtokukba vették a földeket, nem voltak hajlandók onnan könnyű szerrel eltávozni. Erre megkezdődtek az intervenciók a török hatóságoknál, de a telepek legnagyobb meglepetésére a tul-káreimi csendőrpáncsnok nem volt hajlandó megvesztegetni magát.

Perec Pászkal, a falu egyik vezetője, kutatni kezdte a török tisztviselő puritánságának okát, míg végül az egyik magasrangú tisztviselő barátjától megtudta, hogy az újonnan érkezett tisztviselő a hivatal átvétele előtt Allahra és Mohamdre megesküsznek, hogy vesztegetési pénzeket nem fognak a „kezüikbe venni”. Ezért a tárgyalások ideje a tisztviselők idegesen ki-és becsukják iróasztaluk fiókját, hogy az igazságot kereső felek oda dobják be a nekik szánt bakksikat. Mikor Pászkal ezt a titkot megtudta, percekben belül sikerült rábírnia a magasrangú csendőrpáncsnokot, hogy küldje ki legényeit a kfar-szabai földekre és keressék onnan a letelepedett arabokat.

Vérvadás a zsidó telepek ellen

A telep fejlődésével a közbiztonsági problémák is súlyosbodtak, mert a közeli arabok gyakran látogattak el a mandulaiszűret után Kfar Szabára, ahonnan zsák számban cipelték el a termést. Két arabon kívül egy zsidó lovasőr őrizte a telepet kisebb-nagyobb sikerrel.

Egy alkalommal az arab őrszerevett néhány tolvajt, akik szüretelni kezdték az érő mandulát. Jelenlétére a dolgot a zsidó őrpáncsnoknak, aki előhívta a tul-káreimi rendőrséget, s együtt tesen üldözbe vették a tolvajokat. A tolvajok fegyver golyóval fogadták a rendőroket és a golyóváltás következtében az egyik arab halálosan megsebesült. Az agyonlőtt tolvaj a szomszédos Abu Kisek törzséhez tartozott, akit törzstársai vállukon Jaffára cipelték. A holttestet a kormányzó-sági épület lépcsőin helyezték el és azt ordították: meddig tűrtek még, hogy a zsidók gyilkolják testvéreiket.

Ennek a vérvadnak súlyos következményei lettek volna, ha a telepek történetesen nem orosz és osztrák állampolgárok. Konzuljaik, Rokách Simon, jelenlegi belügyminiszter apjával az élén intézkedtek a konstantinápolyi központi hatóságoknál a letartóztatott zsidók szabadonbocsátása érdekében s azonkívül elkötelezték Abu Kisek törzsének tagjait az okozott károk megtérítésére.

Ennek az ügynek ország-szerte híre ment s a jövő-

ben a tolvaj arabok elke-reülték Kfar Szabá környé-két, mert tudták, hogy ott büntetlenül lopni nem lehet.

Felépülnek az első kőházak

A telep lakói 1910-ben a berlini cionistáktól huszezer márká kölcsönt kaptak, mely összeggel megkezdték a kőházak építését. A török törvények értelmében idegen állampolgárok csak kü-lön hatósági engedéllyel építhettek kőházakat, ezért eleinte istálló épületekre kérték engedélyt, melyet meg is kaptak. Csak 1913-ban vakolták be a házak külső falait, hogy ne legyen feltűnő a hatóságok előtt az istállók tulzattan csinos ki-nézése.

Kfar Szabá lakói évről-évre szaporodtak és 1914-ben a lakosság száma 96 lélek volt. A háború kitöré-s után Kemal pasa deportálta az ország déli részén lakó zsidókat és ezért Jaffa lakói Kfar Szabában kerestek menedéket. A török hatóságok sok kellemetlenséget okoztak a telep lakóinak, a-kiket arra kényszerítettek, vagy hagyják el az országot, vagy vegyék fel a török áll-lampolgárságot. Miután ot-tomán állampolgárok let-ték, sorozni kezdték őket s csak nagy nehézségek árán sikerült a katonai szolgálát alól felmentés kapni. Az állandó baksisok a tónk szé-lére juttatták a falu lakóit, akik nem bírták már pén-zelni a kapzsi török tisztvi-selőket.

Halomná ágyuzzák a falut

A bajok betetőzéséül 1917-ben a háború következtében Kfar Szabá hadszíntér lett és miután ott állomásozott a török hadvezetőség, az angolok állandó ágyutüz alatt tartották az alig felépült helységeket. A lakosságot, — akiket a törökök megbizha-tatlan elemeknek tekintet-tek, — a telepről kiűzték és amikor a háború után visz-szatértek a régi lakók, ro-zetokban hevert az egykor vi-rágzásnak induló Kfar Szabá.

Bár a régi telepek nagy-része elhelyezkedett a köz-zeli Petách-Tikván, mégis vonzotta őket az föld, a-melyet éveken át véres ve-rejtekükkel termékenyítet-tek meg. Az akkori cionista szervezet kisebb kölcsönö-ket bocsátott a parasztnak rendelkezésére, újra felépí-tették régi lakhelyüket és az elpusztított mandulalige-tek helyére narancsokat kezdtek ültetni, miután ki-derült, hogy Kfar Szabá ho-mokos talaja erre rendkívül alkalmas.

Arab hordák felgyújtják az alig felépült házakat

Alig indultak virágzásnak a kis facsemetek, újabb pusztulás érte a falut. 1921 május havában a jaffai pogrom után, a kfar-szabaiak arról értesültek, hogy a köz-zeli arabok náluk is pogrom-

ra készülnek. A Hágáná u-tasítására a falut kiűrték és a lakosok Petách-Tikván kerestek ideiglenes menedéket. Harmadnap a petách-tikvai megfigyelők észrevették a Kfar Szabán felcsapó lángnyelveket és akkor tudták, hogy a siya-tagi gyilkosok elpusztítot-ták sok esztendő nehéz munkáját. Az arabok a lakókat kifosztották, a termést tönkretették, utána pe-dig a házakat felgyújtották. Így újból földönfutókká vál-tak a szerencsétlen parasz-tok.

Könnyezik a főkörmányzó

Sir Herbert Samuel, az akkori angol főkörmányzó, kihallgatáson fogadta az el-pusztított Kfar Szabá lakó-sainak küldöttségét és köny-nyekkel teltek meg szemel, amikor hallotta, milyen ne-hezen építették a falut a vá-tavatag közepén és hogyan pusztították el mindent órák alatt. A főkörmányzó azt kérdezte a küldöttség tagjaitól, hogy véleményük szerint, mi volna a teendő. Erre Dov Szkvin, a küldött-ség egyik tagja, azt vála-szolta, hogy meg kell sar-colni a pogromisták faluját és kényszeríteni őket a kár megtérítésére.

Sir Herbert Samuel fő-körmányzó, meghallgatta a parasztnak tanácsát és tizen-öt ezer font büntetést vetett ki Abu Kisek törzsének tag-jaira. A kivézényelt kato-nák be is hajtották a kollek-tív büntetést.

Ez a lecke ügylátszik ha-tott, mert a közeli eszten-dőkben az arab hordák bé-kességben hagyták a most már háromszor felépülő telep lakóit.

Harc a régi és új telepek között

Mikor a külső bajok megszüntek, akkor a belső bajok kezdődtek. Azelőtt ugyanis a Petách Tikván szék-beli ügyvezetett kfar-szabái bizottság intézte a telep ügyeit. Az ügyvezetésben csak ingatlanulajdonosok vehettek részt. Az újonnan letelepedett lakosok maguk-nak vindikálták a falu ve-zetésének jogát és külön ve-zetőséget választottak, a-mely mindenben keresztet-té a régi vezetőség intézke-déseit és igen természetes, hogy a dupla vezetés foly-tán kátyuba kerültek a tele-p ügyei. Az angol hatóságok 1939-ben végre hivata-losan község jelleggel ru-házták fel a telepet és a megejtett választások után megindult a békés építés munkája.

Azonban az utódok ügy-látszik nem akarják elfelej-teni az ósok között folyta-tott viszályt. Ok tartják a haragot. Talán ezért tolták ki 11 esztendővel a jubileu-mi dátumot, hogy az első telepekese a falu történel-méből kitöröljék. Ez azon-ban nehezen fog sikerülni, mert egy megnemült parasztnak „elmondta” a telep igaz történetét, melynek alapítói könyvekkel vetettek, hogy az utódok most énekszóval arathassanak . . .

OCCASION LOUVRE HERZL UTCA 24
HAIFA LOMBARD

Vesz és elad: kristály, porcelán, kő-pet, szőveget, ékszert. TELEFON: 2069.

Pénzt kölcsönöz: aranyra, ezüstre, briliánssra és egyéb értéktárgyakra. (Bejárati az udvarról is.)

Butorüzlet megszűnik
Utolsó 2 hét végkiárusítás
HAIFA, BANK-U. 7. minden elfogadható áron.

Chederai papírgyár
KERES
kazánház karbantartó munkásokat
akik magasteljesítményű, automatikus szabályozású gőzkazánok kezelésében gyakorlottak. Írásbeli ajánlatok, gyakorlat megjelölésével és referenciákkal:
Amerika-Izraeli papírművek B. M.
CHEDERA, P.O.B. 142.

„LOMBARD”
KÖ CSÖNT AD
CENTRAL
I. A. Allenby 87. I. 6.
ékszerre és minden értékre
1/9-1/2-ig, 1/5-6-ig

Kastner
Testvérek
KÉZITASKA, ERSZÉNY,
KOFFER ÉS FINOM
BŐRÁRUZEM.
Tel-Aviv,
Allenby 108.

APRÓHIRDETÉSEK

ADAS- VEEL

125-08 UJ VESPA, 250-es BMV, 350-es ROYAL EINFELD, kitűnő állapotban, eladó. — Grossmann, Tel Aviv Sheinkin u. 18. A1235

WAGENBERG bútor ajánlata: 4-, 3-, 2-ajagos ruhaszekrények, hűtők, asztalok, székek, könyvpolcok minden nagyságban, fotók, dupla rekámiák, legújabb patent. Tel Aviv, Ramban u. 8. (10-1, 4-7). A1222

2 1/2 SZOBÁS modern ház, 10 dűnyű csövezett kerttel, Tel Aviv környéki villásos faluban eladó, esetleg elcserehető. Biztos jövő. Cím: Tel Aviv, POB 2381. A1213

Levelezés - házasság

INTELLIGENS, kellemes külsejű, 25-30 éves, amerikai állampolgár és profi alkalmazotti, szívesen levelezne házasság céljából komolykedő, 50-es, zsidó férfivel, aki a közeljövőben, mint turista, vagy román látogatására az USA-ba szándékozik jönni. Csak komoly úrnak részletes választát kérem a következő címre: Box 3950. — Shaker Square Post Office, Cleveland 26, Ohio, USA. A1188

Könyvek - könyvtárak

Jeruzsálemi kölcsönkönyvtár az Eggeddel szemben. Javac utcában. Hirdetéseket is felvesz az UJ KELET részére. A1236

ALLAS- FOGLALKOZAS

GYERMEKSZERETŐ ÖZERETET keresünk egész napra, esetleg bentlakással. Jelentkezéskor 1-2 óra között: Tel Aviv, Keren Rajemet 41. szám, földszint 2. A1236

GYERMEKSZERETŐ ÖZERETET keresek háztartásba. Kaufmann körútján, Givatim, Sirkín 5. A1238

PEREERT PODRASZ (néni) telvesz Szalon Szára, Chedera, Herbert Sámuel, Bét Goldenberg. A1224

FODRÁSNŐT, fodrászt, elsőrendű munkást, állandóra felvessz. Az autóbuzst fizetem. — Zev Szalon, Petaeh Tikva, Mon. tefiore 1. A1197

OKTATÁS

TANCOLNI TANULNI? — Hans Gutthard, Tel Aviv, Ben Jehuda utca 64. A1239

Női- és gyermekruhaszabást, modellirozást legújabb divatu vonalvezetést tanuljon ZISZOVCISNAL, Tel-Aviv, Lessing 14. Gordon mellett. 4-es autóbuzs. K8724

BIZTOS EXISTENCIÁT szerez magának, ha 3 hét alatt megtanul „Fikorekord” név. gyermekruhák készítését és szabást, elsőrendű szakértővel. Tandíj csak 80 font. Könyvegyütt. — Grünfeld, Jaffa, 252-es u. 30. sz. (10-es autóbuzs. Mánisimél lezsalón). A1215

Butorszövet, vitor avaszon

nagy választékban SPITZER

TEL-AVIV, 15. Merkáz Miszchári 15.

PÉNZT fotyosít eszközre és minden értékre Lombard Titeret Tiferet-az. Vezető: RAJNA DAVID, ékszerész, a bpesti állami zálogházak v. becseise (8-5-ig). Tel. 4976

BUTOR

alkalmi árusítás, melyen lezárt árakon. • Egyes modellek, szekrények, rekámiák, székek, asztalok, komódok, stb.

Kívánságra részletfizetés.

HAIFA, Herzl u. 48 SIAPAR, (Kafé Werner-emelet)

A. GOLDFADENRŐL ELNEVEZETT SZÍNHÁZ

„SULAMIT“

Rendezte: M. Hilsberg. Operett 3 felvonásban. — Irta: A. Goldfaden.

TEL-AVIV, Bét Hápoél, Nachman 4. szerda, máj. 20., 8.45-kor, szombat, máj. 23., két előadás: 7.30 és 9.45 órakor.

HAIFA-SZABA, Bét Hápoél, szerda, máj. 27., 8.45-kor

AFFULA, „Kolon” csütörtök, május 28., 8.45-kor

RAMEL, „Ajlon” májdoszor: péntek, május 29., 9 órakor

Ha azt AKARJA, hogy lakása szép legyen úgy

függönyét NEUWIRTH-nál TISZTÍTASSA
TEL-AVIV, 133 Nachlat Benjamín-u. Alapítva: 1939.

Turista megismerkedne házasság céljából 26-30 év közötti, vallásos, jó házból való, csinos lány-nal. — „Szimpátia” jellegre a kiadóba. (*)

Jó könyvet DAAT-tól kizárólag DAAT-tól olvashat. — Választékunk 1000 jó könyvvel bővült. Magyar könyvekért jó árat fizetünk. TEL-AVIV, Rotschild 86.

Jeruzsálemiek könyv és papír szükségletüket egy helyen beszerezhetik

Fischer Sandornál Sikur Cholim mellett. POCKET BOOKOK, BAR-MICVA ÉS AJANDÉKKNYVEK, KÖLCSÖNKÖNYVTAR. (*)

15 font készpénz, a többi részletfizetés

„LEVIT” jégsezkrény modern „frigidair”-modell, bárral. Rabel, T.A., Rotschild 31. Allenby sark, 2. szoba. Tel. 4976

Orvosok tanácsa: Óvakodjék a napszúrától! Vásároljon kalapot Hesil Schwarz-nál T.-A., NACHLAT BENJAMIN 40

Elsőrendű, önálló varrónokot és kézilányokat keres azonnaira RACHIL Tel Aviv, Hayarden 9

Fémáru gyár keres azonnaira szug áf-áféf szerszám-lakatost PAL-BELL CO. LTD. Tel Aviv, Shalmah ut 166.

Jó könyvet szeret olvasni? HADASH! Szakönyvek, zótárak? HADASH! Eladó könyve van? HADASH! A legjobb kölcsönkönyvtár HADASH! Tel-Aviv, Hayarkon ötvenkilenc.

HABIMAH MUSORA:

Tel Aviv, május 20., Sávuot kimenetelekor SIRJ EDES HAZAM

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MÜSORA:

Előadások kezdete: 3.30, 7 és 9.15 órakor.

ALENBY: 8 óra új ARMON: Henri Craig CHEN: The glass menagerie ESZTER: Don Camillo MEGDALOR: Nous irons a Paris MEGHARI: Harvey OPHIR: A király ORION: Az ügynök halála SDEROT: Humoresk TAMAR: The marrying kind JAFFOR: Champion RAMA: Tosseleli szerenáó STUDIO, Givatim: Affair in Trinidad JAFFA: Showboat

ISTAMBULI LEVÉL

Istanbul, május közepe

A közeli napokban lesz ötszáz éve annak, hogy a törökök elfoglalták Istambult. Ez a nagy történelmi esemény, amely annakidején egész Európát megremegettette, a mai napig is büszkeséggel tölti el a törököket. A város elfoglalása csupán befejezője volt egy folyamatnak, mert hiszen a törökök négyszáz éven keresztül ostromolták „a kelet római birodalom” bástyafalait. Istanbul, vagy ahogy annakidején nevezték Konstantinápoly (a nagy Konstantin után, aki a bizánci birodalom fővárosává tette meg) ezernyészáz esztendőn keresztül ellenállt a kelet felől jövő támadásoknak. Ez a város hosszú időn keresztül a görög kultúra központja és a keresztény vallás fővárosa volt. Eszt a fővárost hódította meg lendületes támadás után 1453 május végén II. Mohamed szultán, akit a történelemben a „hódító” neveznek.

Áz európai népek nagy megrázkódtatása

A történészek részletesen vázolják azt a nagy megrázkódtatást, amit az európai népek körében okozott. Ezek a népek e csapás hatása alól valóban csak 1683-ban tértek magukhoz, amikor a törökök Bécs kapujánál visszaverték. Istambul elfoglalása gyakorlatilag eltorlaszolta a világkereskedelm utjait, amelyek Nyugateuropából a tengeren felé vezettek.

Noha ez a dátum a török történelem fontos eseményéről emlékezik meg, az ötszáz éves jubileumi ünnepeket különböző bonyolalmakkal teszik neheze. Ezek a komplikációk a legújabb kori török kül- és belpolitikában rejlenek.

Politikai nehézségek

Istambul elfoglalásának történelmi jelentősége világos: ez a hadifény győzelmet jelentett az Izlámnak és vereséget a keresztény civilizációnak. Az új Törökország azonban likvidálta az Ottomán birodalom hagyatékát, egyidejűleg szüntette meg úgy a szultánok mint a kalifák rendjét és egyáltalán nem érdekli az Izlám vallási és világi vezetősége.

Es még egy fontos szempont. Konstantinápoly elfoglalásának megkülönböztetett kihangsúlyozása provokatív hatást gyakorolhat Moszkvára, amely ismét előhozakodhat a Bosporusra és a Dardanellákra vonatkozó orosz igényekkel (az oroszok régebben Konstantinápolyt — Cárgrádnak nevezték), Ankarának pedig most egyáltalán nem érdeke, hogy ezt a kérdést felvessék.

A fenti okok miatt a török hatóságok kezdetben arra gondoltak, helyesebb volna ha az ünnepegeknek kevésbé hivatalos jelleggel adnának és az ünnepek lebonyolítását polgári személyekre bíznák. A végén mégis úgy döntöttek, hogy világosabb ünnepeket rendeznek, amelyet határozott politikai és nemzetközi jelleggel ruháznak fel.

Az ünnepek Az ünnepek alkalmával megrendezik a török folkloret fesztiválját, a díszmenetben az 1453-as kosztümökben fognak felvonulni, továbbá koncerteket, művész kiállításokat fognak rendezni, amelyek az ötszáz év stílusváltozatait kell, hogy érzékeltessék. Ugyancsak rendeznek pedagógiai kiállításokat, így többek között kiállítják az összes könyveket, amelyek II. Mohamed szultán, Istambul hódítójának életéről szólnak.

Közben elkészült II. Mohamed szultán, a szobor

leleplezése körül azonban súlyos viták robbantak ki. Mint ismeretes a Muzulmán egyház is — akárcsak a zsidó vallás — elveti a „fara-gott képeket”, ezért fanatikus körök a szobor leleplezésében vallásgyalázt és a nagy hódító emlékének megbecsülésének látják. Az előző években gyakran robbanták le Kemál Atatürk szobrát, a fanatikusok ugyan ellenézték az ő reformjait, melyek lényege: szekularizáció, illetve az állam és az egyház tökéletes elválasztása, a fátolyviselet tilalma azoknak a nőknek, akik gyáriparban vagy hivatalokban dolgoznak, a vasárnapi napnak hivatalos munkaszünetté való deklarálása stb.

A török zsidók helyzete és Izráel

A török zsidók teljes jogegyenlőséget élveznek, úgy, hogy politikai okok nem is kényszerítették őket a kivándorlásra. A zsidó állam felállítása erős alijmozgalmat indított meg a török zsidóság körében is és 1948 második felében több ezer törökországi olé út hazájára. Minthogy ezek az emberek tőke és szak tudás nélkül érkeztek az országba — legnagyobb részük házaló, vagy primitív iparos volt — komolyabb nehézségekbe ütköztek a kiitta terén. Mint hogy Izráel és Törökország között a távolság nem nagy és az ut nem igényel nagyobb költséget, továbbá, mert a török hatóságok nem gördítettek semmiféle akadályt a visszatérők útjába, sehova sem volt olyan nagy a visszatérők száma, mint Törökországba. A leggyakoribb eset azonban, hogy csak a szülők tértek vissza, az ifjúság az Aliját Noár keretében kapcsolódott be az Izráeli életbe. Ezek a szülők most arra várnak, hogy gyermekeik segítsék elő másodikori alijájukat.

Törökország és Izráel között élénk kereskedelmi kapcsolat áll fenn. A török sajtó megkülönböztetett figyelemmel kíséri az Izráeli eseményeket és nagy rokon szennvel ír a fiatal állam erőfeszítéseiről. Az Izráeli sportolók gyakori vendéglátékaik nagy mértékben járulnak hozzá a zsidó állam jó hírnevének öregbítéséhez.

Istambul kedvenc zenése Izráelben

H. Darvas a neve annak a hegedűvirtuoznak, akit egyformán jó ismernek Ankarában, Istambulban és Izmirben. A pesti Zeneakadémia és Hubay neveltje, — a cremonai hegedűverseny kiittettje — a magyar cigányzene, román doinak, nemzeti táncok és bravurdarabok koronázatlan királya. A legtöbb európai rádió állomás adásaiban Darvas otthonos név, akit a new-yorki N. B. C. „Violon du charme” dícső jelzővel konferált be. Darvas, gyákori vendég a köztársasági elnök palotájában rendezett fogadásokon. Jascha Heifetz interpretálásában világ hírvé vált Hora Staccato szerzőjének Dinicu-nak sem volt olyan nagy sikere Törökországban, mint Darvasnak.

Darvas régi vágya teljesül, amikor hosszú évek után először idót szakítva, háromhetes látogatásra Izráelbe utazik.

Izmir, „az Istenek kertje”, ma a NATO délkelet-európai főhadiszállása. A NATO és turista-dollárok nagy jelentőséggel bírnak a török gazdasági élet számára. Törökország modernizált iparának meggyőző erőpróbája lesz az augusztusban megnyíló — ebben az évben immár második — izmiri nemzetközi vásár.

A Hitachdut Oléj Hungaria közleményei:

HOH mosáv-akció
A HOH mosáv-akciójának keretében a megvalósulás stádiumába jutott a második, TNUAT HÁMOSAVIM által létesítendő mosáv-terve is. A leteleplők Soval körzetében fognak földet kapni és már két héten belül megtartják első közös megbeszélést.

A TNUAT Hámósavim mosávjáról még felvezetnek jelentéseket 42 éves korig. — Jelentkezési határidő: június 1.
Hitachdut Oléj Hungaria, Országos Központ.
Tel-Aviv, Lilienblum 38.
NAHARIA
Ezúton hozzuk a Naharián és környéken lakó magyarszarmaszu jsvu tudomására, hogy eredményes szervezőmunkánkat befejeztük és f. hó 23-án, szombaton délelött 11 órakor a Pingvin-lévelezés kerthelyiségében alakuló gyűlést tartunk. Felszólalnak a Hitachdut Oléj Hungaria országos központja részéről: Rosenfeld Sándor, dr. Weiss Dezső, Orsz. Gy. Szeretettel várjuk a naharián magyarsáv tagjait. — Az előkészítő bizottság.

TEL-AVIV
Keresik őket, levelek van a Hitachdut Oléj Hungariánál: Ruck István; Dr. László Imréné Berencz Manci (Nagygyárd); Neumann Sándor; Sinberger Leopold (Temesvár); — Schweiger Miklós-Mitru 15-17 (?) éves, alijjászása közben Páris mellett volt néhány hónapig, apja: Sándor, anyja: Gizella. — Ungvári Roth Kató 1947-48-ban jött (székelytől volt Budán); — Blau Tamás;

Munkát kapnak: fűrészruha varró; női fehérnemű varró; fűzős; fiatal lányok női ruha szalonba eldologozásra; szalon varró; interlock vagy overlock varró; három alsonmű varróhoz; bádogos; angora nyulak kezelésében gyakorlatlalt bírók; háztartási alkalmazottak.

Munkát keres, sapka készítő; vasaló szakmunkás; hazafutó; traktorista földműveléshez; finom vegyipari szakmunkás; német-francia-magyarul tudással pensió vagy nagyobb konyha vezetése; női konfekció vasatós vagy gyakorlatlalt.

A Choloni HOH minden szerdán este 8 órakor club estét tart a Jlandó otthonában a Bét Kari Cooperatív helyiségben (Bét Hátaásáj (Rech. Golomb). — Minden magyarsáv cholon lakos szívesen látunk. Befizetés díjtalan. A club napokon vitastészt, előadásokat és megbeszéléseket tartunk.

A HOH hébertanfolyamán Gross Eliezer vezetésével megnyílt az új zsemszter kezűk és haladók részére, ugyanakkor intenzív kurzus, valamint szeminárium egyszer hetenként kedden este héberül tudók részére, akik írt tudásukat tovább fejleszthetik. — Tanítás napközben és az esti órákban. Jelentkezéskor: naponta d. u. 6-9 óráig Gross Eliezer tanárnál az iskolában T. A., Hasachar u. 2. sz. alatt.

Jogügyi tanácsadás minden vasárnap délután 4 órakor. (Uj olék részére ingyenes.)

A HOH torantanfolyamára beiratkozások gyermekek és felnőttek részére vasárnap és szerdán délután 4-6 óra között a Mapu u. 7. alatti iskolában.

Jogügyi tanácsadás minden vasárnap délután 4 órakor. (Uj olék részére ingyenes.)

RÁDIÓ

6.30: Máj. tovu. 6.35: torna. 6.45: zenélő óra. 7: hírek. 7.15: hangtűz. 7.59: hírszefoglalás. 12: délt. zene. 12.30: a korházak műsora. 13.30: hírek. 13.48: csembaló-lemezek. 16: savuot ünnepi műsor. — 16.30: klasszikus kívánságműsor. — 17.45: ifjústúdió műsor. 18.15: hírek. 19: zenei gyűjtemények. 19.10: a Kól Jiszráeli savuoti hangversenye. 20: a termés betakarításának dalai. — 20.20: felolvasások a Tenachból. 20.30: hírek. 21: ünnepesti hangverseny a Kól Jiszráeli előadásában. Gideon Röhr (brácsa) közreműködésével. 22.30: Izráeli dalok. 23: hírszefoglalás.

Párhuzamos műsor: 13.45: angol hírek. 14: francia hírek. 16: amerikai zeneszerzők kamaraműveiből. — 18.30: francia hírek. 19.30: jiddis adás. 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója: 18.35: a Gadna műsora. 19: egy zenekedvelő napfényből. — 19.35: Izráeli zeneszerzők műveiből. 20.45: Mahler 4-ik szimfóniája.

SZERDA. 7.30: Adon Olám. 8.30: hírek. 8.40: Izráeli dalok. 9: ünnepesti hangverseny. 10.30: könnyű zene. 11: szimfónikus hangverseny. — 12.30: héber dalok kívánságműsora. — 13.30: hírek. 13.48: házán-dalok. 16: évszakok a zenében. 18.15: hírek. 19: zenei gyűjtemények. — 19.10: könnyű zene. 20: az első termés ünnepe a kibucban. 20.24: Tenach-részletek (zsoltárok. — 54). 20.30: hírek. — 20.45: Ruth könyvének ismertetése. 21.30: héber dalok Dávid király emlékére. 22: ünnepesti dalok és néptáncok. 23: hírszefoglalás.

Párhuzamos műsor: 13.45: angol hírek. 14: francia hírek. 18.30: francia hírek. 19.30: jiddis adás. 20: román hírek. 20.15: magyar adás. 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója: 18.35: Wolfgang Pollák tenorista bemutatkozó hangversenye. 19: kedvenc dalok, kívánságműsor. 20.50: néptáncok. 21.30: tánczene.

Központi pályaudvart építenek Tel Aviv számára

A közlekedési minisztérium elfogadta a Salpeter-Fanta cég tervét

Tel-Aviv (Az Új Kelet tudósítójától). — Az új tel-avivi—chedera vasútvonal megnyitása időszerűvé tette, hogy a vasútvonalnak Tel-Avivban végződő északi szárnyát összekössék a déli vasútvonallal, amely ugyan csak Tel-Avivból indul. Ez időszerűt a vonatoknak Luddon van rendezőállomása és ez olyan kerületet jelent, ami miatt nem érdemes az utasoknak a vonatot használni. A Tel-Avivban építendő északi vasútállomás viszont olyan messzire esik a várostól, hogy a lakosság az északi vasútvonalat sem használja szívesen. A vasútfejlesztési program szerint Tel-Avivon keresztül szárnyvonalat kell építeni, amely az északi pályaudvart összeköti a déli vasútvonallal. Ugyanennek a programnak a keretében tartozik az is, hogy Tel-Aviv központjában új vasútállomást építsenek. Ezt a helyet a kormány és Tel-Aviv városi tanácsa között hosszú időn keresztül folyt tárgyalások után az Arlosoroff utca és a natanaj országút kereszteződésénél jelölték ki, azon a térségben, amely eddig katonai gyakorlóterületet szolgált.

Ez a terv megvalósítás előtt áll. Tegnap a Fanta-Salpeter építkezési vállalat sajtófogadás keretében ismertette a szárnyvonal építési tervét, amelynek

végrehajtását valószínűleg két hónapon belül megkezdik. Salpeter Gyula és Lippe Mordechaj mérnök elmondta, hogy a vállalat 1952 januárjában megbízást kapott alternatív tervek elkészítésére. Az eredeti elképzelés szerint ugyanis a vasútvonalnak vagy magastöltésen, vagy pedig a föld alatt kellett volna áthaladnia Tel-Avivon, hogy ne okozzon közlekedési zavarokat a városban. A terep tanulmányozása során olyan megoldásra jutottak, amely mindkét alternatívát fölöslegessé teszi. A vállalat által javasolt terv szerint el kell vezetni a Muszrara-patak vizét és a vasútvonalat a patak száraz medrében kell felépíteni. A Muszrara vize számára az Ezra városrésznél a jaffai tengerpartig vezető csatornát kell építeni, amely 250 méterrel földalatti alagútban halad.

Rövid csatornát terveznek a Jarkon számára is, a Hét malom néven ismert ponttól, ahol a Muszrara a Jarkonba ömlik. E a rövid csatorna új mederbe vezetni át a Jarkon vizét, a jelenlegi medret pedig fel fogják tölteni, hogy a vasútvonal áthaladhasson rajta.

A kormány egyelőre a terv első részét akarja végrehajtani, tehát azt, hogy az északi vasúti állomástól négykilométeres szárnyvasút épüljön az Arlosoroff uca

végéig, ahol egyelőre egyemeletes vasútállomást építenek. A vasútállomás, amelynek terve szintén kész, áll, U alakú épület lesz, az összes szükséges irodákkal és étteremmel. Az állomás mellett két nagy térségen biztosítanak helyet a parkoló autók számára.

A szövegírók elmondották, hogy a közlekedési minisztérium már kiírta a versenypályázatot a munka első részének elnyerésére és annak eredményét a jövő hónapban fogják kihirdetni. Rögtön ezután megkezdik a szárnyvonal építését és minden remény megvan arra, hogy Tel-Aviv központi pályaudvara már az év végére készen fog állni.

A KNESZET ÜLÉSE

(Elsőoldali cikk folytatása)

Bermann Adolf, aki dr. M. Sznéhel együttes az ügynevezett baloldali frakcióhoz tartozik, beszédével általában felzúdulást keltett a Házban. Először kegyeletes szavakkal emlékezett meg a mártirokról, a gettólázasok hősről és felkérte a képviselőket, hogy emléküket tisztelgetve álljanak fel. Mikor a képviselők a hősök emlékeztetőre helyükről felálltak, Bermann éles támadásba ment át Jicchák Ben Cvi államelnök és Ben Gurion miniszterelnök ellen azt állítva, hogy az állam két vezető személyisége szándékosan nem vett részt a városi gettólázas tisztező évfordulójának ünnepségein és maga az állam és a hadsereg is dezaválta ezt a történelmi eseményt. Tánadmaga az izraeli kormányt és az izraeli „burzsoá sajtót”, amely a reakciós körök utasítására el akarja ködösíteni a náciizmus elleni zsidó küzdelem forradalmian haladó jellegét. A zsidó földalatti mozgalom — mondotta — harcolt a zsidó reakció, a Judenrathok, az átkozott zsidó gettórendőrség ellen. Bermann szerint „a történelmi igazság az, hogy a városi gettólázasban életüket feláldozó zsidók elsősorban a világszabadságért, nem pedig Erec Jisráléért haltak meg.”

Idov Cohén (progresszív) szerint Bermann képviselő föltolt ettett a zsidó nép nemzeti becsületén. Idov Cohén hangzott, hogy éberem kell táplálni a gáuit iránti gyűlöletet és ebből a szempontból áttörő feladatot tölt be és örök figyelemmel kell állni a zsidóság előtt a Jád Vásem-akció.

Rajtuk kívül számos képviselő tartott még beszédet, akik kivétel nélkül vissza utasították Bermann rágalmaikat.

Dinur miniszter záróbeszéde

A vita végével Dinur professzor közlekedési miniszter válaszul a felszólalóknak és kiemelte, hogy a Jád Vásem hatóság feladata lesz a ferdítések és

5713 Sziván 5., kedd
1953 május 19.
5713 Sziván 6.
5713 Sávot, szerda
1953 május 20.
Az ünnep kimenetel: 3.08.

* Dr. Stark-Weisz Valéria szülész-nőgyógyász amerikai tanulmányútról hazakerült és rendelkezését újból megkezdte. (Sdérót Keren Kaj-jemet 41.) A1228

* Legjobb női kalapok nagy választékban: Szalon Joli „Brav”, Tel Aviv, Harkon 62. A1237

„Őnök még a Tórárt is meghamisítják

Dinur professzor tegnap a Kneszetben azt a megjegyzést tette Genichovskij (Poalé Mizráchi) felé, hogy „Őnök még a Tórárt is meghamisítják”. A kultuszminiszter megjegyzése élénk konsternációt váltott ki a Ház tagjai között és így Genichovskij képviselő az esti ülésen személyes bejelentést tett a Kneszet szónoki emelvényéről, amelyben méltatlankodását fejezte ki Dinur professzor kijelentése felett.

Az esti ülésen egyébként elfogadták a rabbinikus bíróságokról intézkedő törvényjavaslat reformtervezetét, valamint három vámlétek-rendeletet. A felemelt díjazásokat különben a pénzügyminisztérium mintegy 10 nappal ezelőtt már életbe léptette.

hamisítások nélkül bemutatják európai zsidóság történelméről és pusztulásáról, mert már napjainkban is egyre szaporodtak azok a kísérletek, amelyek a zsidó nép szabadságmozgalmát el

1500-2000 atombombája van Amerikának

Miért csökkentik a hadügyi kiadásokat

Washington (UP). — Carl Hinshaw képviselő, az amerikai kongresszus atombizottságának tagja, tegnap kijelentette, hogy Amerika atombomba-készletei néhány szorosított teszik ki annak, amire háború esetén szükség lehet. Hinshaw természetesen nem közölte az atombomba-készletek nagyságát, de amerikai szakemberek legújabb becslései szerint az Egyesült Államoknak 1500-2000 atombombája van.

Hinshaw az atombomba-készletekkel indokolta az Eisenhower-kormány határozatát, hogy közel ötmilliárd dollárral csökkentik az amerikai hadirepülés jövő évi költségvetését. Demokráta párti képviselők élesen támadták ezt a javaslatot, amely szerintük lehetetlenné teszi az előző kongresszus által jóváhagyott terv végrehajtását, amely szerint az amerikai hadirepülés osztagainak számát 143-ra kellett volna emelni.

Washington (UP). — Ridgway tábornok, az Atlanti szövetség főparancsnoka, tegnap az amerikai

Az apa az anyát vállalja a gyermekgyilkossággal

A telavivi törvényeséken tegnap befejezték a tanúkihallgatásokat a gyermekgyilkossággal vádolt Aron Palonszki ügyében. A törvényszék két napon át a vádlottat hallgatta ki, aki következetesen azt állította, hogy nem ő, hanem felesége adott be mérget a 9 éves Mosenak. Palonszki azt állította, hogy felesége nem szerette a gyermeket, meggyilkolásával pedig válófélben lévő férjére akarta terelni a gyanút. De az is lehetséges, hogy az asszony így akarta megakadályozni a válást. Azt hitte, hogy nem fedezik fel a gyilkosságot és akkor a gyász majd újra összehozza a házaspárt.

Reuvén Katz, Petách Tikva főrabijja volt az utolsó tanu, aki elmondta, hogy Palonszki 10 évvel ezelőtt feleségét tölle, éltet-e a feleségével, akiről olyan híreket terjesztettek, hogy megcsalja őt. „Azt tanácsoltam, hogy ha nem hisz a rágalomnak, maradjon meg feleségével mellett. Ugyan csak az én tanácsomra megvizsgáltatta a gyermek vérért, annak megállapítását végezték, hogy a gyermek tőle származik-e.”

Ezután Jagnesz védőügyvéd kezdte meg a védőbeszédét, amelyet a mai tárgyaláson folytat.

ELFOGTA a tel avivi alvilág gyilkosát

Cherbon Jisráél, 22 éves betörő, beismerő vallomást tett

Huszonnyolc órán át tartó üldözés után, az Emek Jezreelben levő Meggidónál, a rendőrség elfogta Jisráél Cherbon 22 éves izraeli betörőt, aki a vasárnapra virradó éjjel négy revolverlővéssel meggyilkolta Jicchák Cohent. Cherbon a délelőtti órákban erős rendőri fedezettel a rendőrség főparancsnokságának tel-avivi épületébe szállították.

A gyilkosság elkövetése után Cherbon a telavivi Bicarón negyedben elrabolta egy sofför autóját és azzal igyekezett menekülni. A kocsit vasárnap este felé Zichlét-rendeletet. A felemelt díjazásokat különben a pénzügyminisztérium mintegy 10 nappal ezelőtt már életbe léptette.

akarják ferdíteni, meg akarják fosztani eredeti tartalmától és népi jellegétől. A Ház képviselői végül helyükről felállva egyperces csenddel áldoztak az áldozatok emlékének.

Cherbon fardán és bo-

rotváltatlanul érkezett a tel-avivi rendőrségre, ahol azzal elkezdtek kihallgatást. Cherbon töredelmes vallomást tett. Ismertette élettörténetét és a gyilkosság lefolyását. Elmondta, hogy régi elszámolatlanság volt Cohennal és ezért ölte meg. A gyilkost ma kísérik a vizsgálóbiró elé.

Ridgway közölte, hogy támadás esetén fel kell használni Európa védelmére „a legújabb fegyvereket is”, bár ez bonyolultakat okozhat. A tábornok nyilván az atom-bomba felhasználására célzott, de nem volt hajlandó részleteket közölni. Megjegyzendő, hogy a segélyprogram javaslata 250 millió dollárt irányoz elő „különleges fegyverek” fejlesztésére.

A főparancsnok határozottan kijelentette, hogy a birtokában lévő adatok alapján semmi jele sincsen a Szovjetunióban és csatlósállamokban a fegyverkezési iram csökkentésének.

Ridgway tábornok szerint a Szovjetunió hadserege 175 divízióból áll. A légihaderőnek 20 ezer harcirepülőgépe és jelentékeny tartalékai vannak. Az oroszok a vadászpilótaosztályok részét már lökhajtásos repülőgépekkel szerelték fel. A szovjet flottának 350 tengeralattjárója van, ezek közül néhány legmodernebb típusú. Európában 30 szovjet divízió állomásozik, ebből 22 Kelet-Németországban. A csatlósállamok hadereje a világháború óta 45-ről 70 divízióra emelkedett.

— A „Jeruzsálem” New-Yorkban. (New-York, AFP) Izrael legnagyobb személyiségi szállító gőzöse, a 12 ezer tonna „Jerusalajim” tegnap befutott New-York kikötőjébe. Ez volt a hajó első útja az Izrael-amerikai vonalon és ezuttal 420 utast hozott New-Yorkba.

KIRÁNDULÁS
Ismerjük meg az országot Dán-tól Északig! A haital HOH újból beindítja a kirándulások sorozatát és első utazásként Szombá visszük a kirándulókat május 29-én. A kirándulás május 29-én, pénteken a délutáni órákban indul, az estét és éjszakát Beer-Séván töltjük és másnap, 30-ikán folytatjuk az utat Szombá és még éjszaka este visszaterünk Haifára. Csak korlátozott számú kirándulót vehetünk s így résztvevőket a jelentkezések sorrendjében vehetünk figyelembe. Jelentkezni lehet a HOH irodájában, Haifa, Arlosoroff u. 8/a, minden munkanapon délelőtt 11-1 és délután 5-7 óra között.

jelentette a rendőrségen, hogy autóját elrabolta egy fiatalember, akire pontosan ráillik a lapokban közölt személyleírás. A rendőrség azonnal értesítette az összes állomásokat, hogy Cherbon a 1012 számú autón menekült tovább, de alig félóra múlva újabb jelentés jött a haifai rendőrségtől, hogy egy másik autót is elraboltak, ugyanilyen körülmények között. Ennek az autónak a rablójára is pontosan ráillik Cherbon személyleírása. Ezt az autót, a 1145 számú, a nyugati Karmelen, pontosan olyan módon rabolta el a menekülő, amint azt Tel-Avivban tette: revolverrel kényszerítette a soffört a kocsit átadására.

Réggel 6 órakor egy Meggido mellett várakozó rendőrárat észrevette a 1145 számú autót, amely eszeveszett sebességgel közeledett a rendőrség által rögtönzött barrikád felé. A rendőrk az autóra Irányították fegyvereiket, mire a kocsit megállt és felemelt karokkal kilépett belőle Cherbon. Megmozdítása alkalmával töltött revolvert találtak nála. Az egyik nadrágzsebében feljegyzések voltak, amelyek élettörténetét tartalmazták.

Cherbon fardán és bo-

rotváltatlanul érkezett a tel-avivi rendőrségre, ahol azzal elkezdtek kihallgatást. Cherbon töredelmes vallomást tett. Ismertette élettörténetét és a gyilkosság lefolyását. Elmondta, hogy régi elszámolatlanság volt Cohennal és ezért ölte meg. A gyilkost ma kísérik a vizsgálóbiró elé.

Ridgway közölte, hogy támadás esetén fel kell használni Európa védelmére „a legújabb fegyvereket is”, bár ez bonyolultakat okozhat. A tábornok nyilván az atom-bomba felhasználására célzott, de nem volt hajlandó részleteket közölni. Megjegyzendő, hogy a segélyprogram javaslata 250 millió dollárt irányoz elő „különleges fegyverek” fejlesztésére.

A főparancsnok határozottan kijelentette, hogy a birtokában lévő adatok alapján semmi jele sincsen a Szovjetunióban és csatlósállamokban a fegyverkezési iram csökkentésének.

Ridgway tábornok szerint a Szovjetunió hadserege 175 divízióból áll. A légihaderőnek 20 ezer harcirepülőgépe és jelentékeny tartalékai vannak. Az oroszok a vadászpilótaosztályok részét már lökhajtásos repülőgépekkel szerelték fel. A szovjet flottának 350 tengeralattjárója van, ezek közül néhány legmodernebb típusú. Európában 30 szovjet divízió állomásozik, ebből 22 Kelet-Németországban. A csatlósállamok hadereje a világháború óta 45-ről 70 divízióra emelkedett.

— A „Jeruzsálem” New-Yorkban. (New-York, AFP) Izrael legnagyobb személyiségi szállító gőzöse, a 12 ezer tonna „Jerusalajim” tegnap befutott New-York kikötőjébe. Ez volt a hajó első útja az Izrael-amerikai vonalon és ezuttal 420 utast hozott New-Yorkba.

KIRÁNDULÁS
Ismerjük meg az országot Dán-tól Északig! A haital HOH újból beindítja a kirándulások sorozatát és első utazásként Szombá visszük a kirándulókat május 29-én. A kirándulás május 29-én, pénteken a délutáni órákban indul, az estét és éjszakát Beer-Séván töltjük és másnap, 30-ikán folytatjuk az utat Szombá és még éjszaka este visszaterünk Haifára. Csak korlátozott számú kirándulót vehetünk s így résztvevőket a jelentkezések sorrendjében vehetünk figyelembe. Jelentkezni lehet a HOH irodájában, Haifa, Arlosoroff u. 8/a, minden munkanapon délelőtt 11-1 és délután 5-7 óra között.

Meghosszabbították a tanévet

A közoktatásiügyi hálózatban végrehajtandó változásokkal kapcsolatban a közoktatásiügyi miniszter elhatározta, hogy megváltoztatja a nyári szünet időpontját az ovórákban és az iskolákban. A tanintézetek július 17-én, pénteken fejezik

be a tanévet június 30-ika helyett. A középiskolák tíz nappal korábban, tehát július 7-ikén zárnak.

Az ovórák és az iskolák a nyári szünet után, 1953 október 4-én nyílnak meg. Az intézkedés, amely nagy visszataszítást és pedagógiai testületben és a szülők körében egyaránt, lehetővé akarja tenni, hogy a tanügyi reformot már a következő tanévben tető alá hozzák.

Az indiai kongresszus Churchill javaslatát mellett

New-Delhy (UP). Az indiai kongresszus végrehajtó bizottsága, amelynek elnöke Pandit Nehru miniszterelnök, tegnap ülésén fontos politikai határozatokat hozott.

Első helyen áll a határozat, amelyben támogatják Churchill miniszterelnök javaslatát és felszólítják a nagyhatalmakat, hogy hívják össze a nagyhatalmi konferenciát. A kongresszusnak (Nehru miniszterelnök pártjának) óriási többsége van az indiai parlamentben és határozata — amelyeket valószínűleg maga Nehru fogalmazott meg — az indiai kormány hivatalos politikáját juttatják kifejezésre.

A kongresszus vezetőségének egy másik határozata sajnálkozást fejez ki a Szezi-csatorna körüli angol-egyiptomi viszály kiéleződése felett. Ennek a határozatnak azért tulajdonítanak fontosságot, mert Nehru miniszterelnök állítólag megkísérelt a közvetítés Anglia és Egyiptom között.

A kongresszus-párt vezetősége éles szavakkal ítélte el Délafrika faji politikáját, amely az ottani hindu kisebbség ellen is megnyilvánul.

Nagykorúságukig

Franciaországban maradnak a Finally-fivérek

Grenoble (AFP). — A grenoblei „szabadság házában” két nappal ezelőtt nyilvános vitaestét tartottak a Finally-fivérek esetéről. Francois de la Noe közölte, hogy megegyezés jött létre a francia kormány, a katolikus egyház, a főrabbinus és a gyermekek nagynénjének képviselője között. A megegyezés főpontja, hogy a gyermekeknek vissza kell térniük Franciaországba és amint elérik nagykorúságukat ők maguk döntenek további sorsukról.

A vita során Georges Altman élesen kikelt az egyezmény ellen, amelyhez a gyermekek családja és a főrabbinus csak erős nyomás alatt járult hozzá. A Finally gyermekek védelmére alakult bizottság szóvivője közölte, hogy rendkívül nyugtalanító híreket kapott az egyik fiú egészségi állapotáról. A bizottság felkérte a nemzetközi Vöröskeresztet, ellenőrizze a fiú egészségi állapotát.

Az kara Huszt és vidéke mártírjainak emlékére

1943. május 25-én (יום שישי) este 7-ker a telavivi nagytemplomban, Allenby 110., a főcsatorna közreműködésével. Baráti találkozó ugyanazonnap d. n. 6-ker a templom tornácán.

IRGUN JOCE HUSZT VERHASZVIVA
TEL AVIV, POB 26.

BIZTOSÍTÁSI IRODA

SCHWARCZ GABRIEL, ENÉ BRÁK, Sikim Dávid A „Hasneh”, valamint külföldi biztosító intézetek képviselője. — Élet-, tűz-, betörés-, baleset-, autós- és üvegbiztosítások legelőnyösebb lebonyolítását vállalja. Telefonhívó: Bné-Brák 54. Tel Avivból: 7954.

Magyar-nyelvű BRIDGE DIJTALAN
Jelentkezés: kedd, esütörtök, vasárnap este 7-9-ig. LICHTMANN, TEL AVIV, King George 18. gimn. tszdt.